[illegible] సుకవి బిరుదొసఁగఁ దగున్॥

ప్రియారామంబుల రాజఖేలనములన్ వాక్యోపపత్త్యాములన్
భూరియోనైపుణమొంది సద్రసికతాభూమాంతరంగాఢ్యుఁడై
మాయాలీగసువృత్తిచే మిగుల సమ్యగ్జ్ఞాని రాజామణి
శ్రేయోనామకపింకురిం దొప్పు విబుధ శ్రేణీమనోహ్లాదియై॥

శ్లో॥ సత్యాహింసావసూయా ప్రియవచనపదోల్లాససంవర్ధమాన
ప్రీసాదార్యత్తుమాద్ర్యైః ప్రథమగణితతాం ప్రాపణీయో బుధేంద్రైః
ఆనందేంద్రప్రజానా మమరతరురివ ప్రాప్తరాజావతారః
పాయాద్రాజామణే త్వాముపహృతకవనం మర్త్యనారాయణాంకః॥

8 10 96.
విజయనగరము.

ముడుంబై నరసింహాచార్యులు,
సంస్థానపండితులు

శ్రీ శాన్త్యై నమః

లలితాలతావిలాసము.

శా॥ శ్రీమద్వ్యాసవనందనా చిరకృపాదృష్టిం బ్రకాశించుచున్
భూమిన్ వర్ధిలు వైశ్యవంశజలధిం బూర్ణేందుఁడై యొప్పు నా
కామక్రోధవిదూరు సత్యచరితుం ఖ్యాతిప్రమున్ ధీరు ని
త్యామోదాత్ము వదాన్యు నప్పలనృసింహార్యుం శివుం డేలుతన్. 1

మ॥ భవదీయోగ్రతరైక చూచుకహతిం బాయుం మదీయాసువుల్
శివ నీమోహసుధం జిరాయు విడుమా సీమంతినీరత్న మీ
వపువందుం దమి ముద్దులాడుపతికిన్ హర్షంబుఁ జేకూర్చు శాం
భవి శాస్త్రజ్ఞుని విన్నకోటకులజున్ భవ్యాత్ము రక్షించుతన్. 2

చ॥ అలుక భృగుండు పాదహతి నాత్మవధూతిలకమ్ము నొందినం
గలఁగక శాంతిఁబూని మునికాంతుని పాదము లొత్తుచుం గుతూ
హలమున సత్కరించిన దయాహృదయుండు రమాహృదీశుఁ డ
ప్పల నరసింహయప్రభుని బండితమాన్యుని నెప్పు డేలుతన్. 3

ఉ॥ భావజమోహనాస్త్ర పరిభావిత రమ్యతనూవిలాసఁ బ
ద్మావతిఁ బెండ్లియాడు నెడ ద్రవ్యవిహీనతఁ గుంద భర్త మో
దావహుఁడై తను న్మనుప నన్నిపను ల్సమకూర్చినట్టి ల
క్ష్మీవనజాక్షి యప్పలనృసింహవిభున్ శుభదృష్టిఁ జూచుతన్. 4

చ॥ ఒకరినిబోలు చందమున నొందొకరిం సృజియించ కిద్ధధీ
వికసితమానసుండయిన వేధ వివేకవిభూషణుం వశీ
వశ నికరాభివందిత కృపాపరిపూరిత మానసుం మహీ
ప్రకటితకీర్తి సాంద్రుఁ గృతిభర్తను బ్రోచుఁ జిరాయు విష్ణువున్. 5

చ॥ అతిమధురాసవంబునకు నాశ్రయమై, తగు నల్వజిహ్వలన్
గుతుకముతోడఁ దృప్తిపడఁగోరి నశక్యతఁగాంచి యౌవన
ప్రతతుల సూక్ష్మరూపమున భాసిలు వాక్సతి కావ్యనాయకున్
హతదురితాత్ము నార్య రసికాగ్రణి నారయుతం గృపామతిన్. 6

క॥ సరసిజ కోశభ్రాంతిని
గిరిజాచేటి కుచతటిఁ గేళిని సలుపన్
గిరమును జాఁచు గణేశుఁడు
చిరతరకృప నప్పలనరసింహాయఁ గనుతన్. 7

శా॥ హేళీంద్వగ్నివిలోచనం బురహరం శ్రీశైలజామాతన్ మునీం
ద్రాళీ సంస్తవనీయ పద్యుగఁ ద్రిలోకారాధ్య మత్స్వామి హృ
న్నాళీకస్థ నఘాంతకున్ సుగుణబృందన్ జోగులాంబా మహా
కాళిన్ భక్తి సదా భజింతు నెద మత్కావ్యంబు శోభిల్లఁగాన్. 8

శా॥ శ్రీజాకారు వివేకసారు నురుకీర్తిస్థాను విద్యాధనున్
తేజోవంతుని శాంతిమూర్తిని మహాదేవీ పదధ్యాను గో
భూజోదారగుణాభిరాము ననఘున్ భోగేంద్ర సత్యవ్రతున్
రాజర్షిం బ్రియభాషు సద్గురువు నానందప్రభుం గొల్చెదన్. 9

శా॥ తోరంబై చిగురించుభక్తి భజియింతుం దుంగభద్రాధునీ
తీరాలంకృత కందనోలినగరిన్ దిగ్వ్యాపితఖ్యాతి సాం
పారన్ డిష్టికలెక్టరుండయిన ధర్మాత్మున్ సుధీంద్రున్ ఘనున్
సూరానీకరిపున్ మదీయజనకున్ గోపాలకృష్ణప్రభున్. 10

క॥ హరిహర చరణాంబురుహ
స్మరులకుఁ గవిశేఖరులకు సారజ్ఞులకున్
వరవర్ణినులకు భక్తిని
కరయుగళంబు ముకుళింతుఁ గవితారుచికిన్. 11

క॥ అవసరపఠితంబై తగు
కవనమ్మున దోషమున్న
కవివరులు గరము మనిచిన
భవుభంగిని వేయువేల పార్థన లింకన్. 12

గీ॥ అని నుతులొనర్చి జననుత మఱి యొకంతు
వింతకతఁ బల్క నూహించు వేళ నహహ
విన్నకోటవంశ సుధాబ్ధి విధుఁడు బుధుఁడు
శ్రీమదప్పలనరసింహ నామవిభుఁడు. 13

క॥ నను మైత్రిని గాంచి జగ
జ్జననీ విమలాంఘ్రికమల సంస్మరణా నే
వినుతు నొక చిత్రకథ విను
మని వాక్రుచ్చె మఱి పలుకు నధికప్రీతిన్. 14

చ॥ ఇల ననమానకీర్తిగల యిద్ధగుణుండు కళింగధారుణీ
తలపతి నీమ కైత సభఁ దద్దయు మెచ్చఁడె రెండు మూఁడు ౧ం
టలను ప్రబంధ మొప్పుగ నొనర్పఁగఁ జాలుదు వీవు మైత్రి పెం
పలరఁగ నేను వాఁకొనిన యట్టి విచిత్రకథన్ రచింపుమా. 15

గీ॥ బాలికలు వృద్ధులు ధరిత్రి పాలకులును
పండితులు వేడ్కఁ బఠియించు భాతి నీదు
సహజసరసాను కవితారసంబుఁ జిలికి
యీవిచిత్రకథ నొనర్పు మిప్పు డెలమి. 16

ఉ॥ అక్కట నే ననేకవిషయమ్ములఁ జిక్కి కడుం గృశించుచో
నొక్కనిఘంటువైన సరసోక్తుల నేటివి కూర్పఁ లేనిచోఁ
జక్కని చిత్రగాథను రసంబొలుకం బచరించి కైతఁ బెం
పెక్క ఘటింపు మంచు నను నెంతయుఁ గూరిమి నాతఁ డాడినన్. 17

సీ॥ దొరలబ్బురమునంద సరిగాఁగఁ గరిమీఁద
నింపు మోదమున నెక్కించుకొనిరొ
గండుక మల్ల వ్యాకవ్య పాండిత్యము
నింపార సభల నగ్గింపసాఁగె
పత్త్రచిత్రమున నైమఱచి నిద్రించుచోఁ
జెయిఁబట్టి లేపి భుజింపఁజేసి
మసలక యనుభవ రసికశతకమును
విరచింపఁగ సుకవి బిరుదొసంగె
నట్టి యానందగజపతి యరిగినంతఁ
గంది జీవచ్ఛవంబుగా నుండఁగాదె
మత్కృపిత నింతరస మొల్కు మాటవింగ
రసికులాదరమ్మున మన్నరాదొ నన్ను. 18

సీ॥ అవసీనతంబుగా నాయురున్నతిదేహ
దార్ఢ్యత నిడు నీయుద్ధంబునందుఁ
నైచాయగనరాని మాడ్కి నమందగ
తిని ఖడ్గయుగళంబుఁ ద్రిప్పుటందు
శార్దూల కిటిముఖ్య జంతుజాలంబును
నరకుపేయక చీల్చిచంపుటందు
గిత్తివిగాంచు క్రికెట్టు టెన్నిసు బిల్లి
యర్డ్సు మొదలయిన యాటలందు
ననయ మతికఠినాత్ముండ నగుచు నుండు
సరవసందోహమును దేర్చు జాణ వీవు
రావణుని చేతఁ జిక్కిన రంభవోలె
శతుని నముఁ జేరినావు హా శారదాంబ. 19

క॥ అని రసికులమను వాక్సతి
కిని మతివందన మొనర్చి కృతి యింతరసం
బెనయఁ బలుకఁ దొడఁగెద వా
యనఘుఁడు కృతి భర్తగాఁగ నలరుచునుండన్. 20

గీ॥ శ్రీధరసగోత్రుఁడగు జగ్గయాధిపతికి
రామయ జనించె నతనికి భూమినుతుఁడు
జగ్గయార్య వతంసుఁడు జన్మమెత్తె
విబుధులు సంతోషభరమున వినుతి సేయ. 21

గీ॥ ఔర భారత భాగవతాదికృతుల
శుద్ధలిపులను వ్రాయంగ సూరివరులఁ
గూర్చి వేనవేలొసఁగిన గురుయశుండు
జగ్గయార్యుఁడు సామాన్యజనుఁడె ధరణి. 22

క॥ పేరమ నప్పను వెంకమ
వారవ్యచరితుఁడు పెండ్లియాడెం బేర్మిన్
బేరమ్మకుఁ గామమ్మ స
తీరత్నం బుదయమయ్యె దిఙ్నుతిగనుచున్. 23

గీ॥ వెంకమకు నప్పలనృసింహ విభువరుండు
రామమూర్తినామక జగత్ప్రథిత సద్గు
ణుఁడుఁ బెరుందేవమ పొడమి పొడమె నార
యార్యవినుత సీతారామమాఖ్య సాధ్వి. 24

క॥ జనవినుత హూణభాషా
జనితవినయ వాగ్మిమఁడయి సబ్బురిజిస్ట్రా
ర్పని నతిగౌరవమంచుచు
వినుతిగనుచు రామమూర్తి విభుఁ డిల నలరున్ 25

క॥ ఆయప్పల నరసింహాయ
నాయనఘాత్ము వణిగన్వయాంభోధిశశిన్
న్యాయాన్యాయవిచక్షణు
న్యాయార్జితధనుని బొగడ నలువవశంబే. 26

చ॥ అలఘుచరిత్రుఁ డూర్జితగుణాఢ్యుఁడు జగ్గయ నిత్యతోఁ ద్రిమూ
ర్తుల భజియించుదాననొకో తోఁచె విరించివివేక మీశుని
ర్మలదయ విష్ణుశాంతిగొని మాకులభూషణుఁ డర్థిపోషుఁ డ
ప్పలనరసింహయార్యుఁ డని పల్కుదు రెప్పుడు వైశ్యపుంగవుల్. 27

మ॥ కులకాంతాకుల మెంచఁ డన్యధనముం గోరండు దుఃఖించు బీ
దలఁ బోషించక మానఁ డిష్టజనసంతానంబులన్ బంధులన్
బలవంతంబుగ మన్ని కాని నిదురింపంగాఁ డనం డెట్టి మా
యలఁ బన్నండవునౌర యప్పలనృసింహార్యుండు సామాన్యుఁడే. 28

సీ॥ అపకార మొనరించు నతినీచునకు నైన
నుపకార మొనరింప నూను నెతఁడు
తనసొంతకార్యములను నీఁగి పరులకు
సాయము సేయంగఁ జను నెతండు
సద్గుణములకును స్థానభూతుండయ్యు
గర్వ మొకింతైనఁ గనఁ డెతండు
వేదశాస్త్రపురాణ విజ్ఞానకలితుఁడై
జడునిభంగిఁ జరింప సాఁగు నెతఁడు
సత్కులంబునఁ బుట్టి కష్టంబులొందు
నఖిలజనములఁ బోషించు నాతఁ డెవఁడు
వట్టివిన్నకోట కులార్ణవాబ్జు ననఘు
నప్పలనృసింహాయ నుతింప నలవియగునె. 29

సీ॥ సద్గుణరహితులై చక్రవర్తికరుణఁ
బడయఁ బైకము వెచ్చపఱుచువారు
సాలభంజికలట్లు సౌందర్యమునుగాంచి
నీతివిహీనులై నెగడువారు
యక్షునిబోలె ధనాఢ్యులై యుండి
వితరణలేశమే వీడువారు
శాస్త్రపురాణ రసం బానఁజాలక
పండితోత్తములుగాఁ బ్రబలువారు
కటకటా లభింపరటంచుఁ గలవరించు
మావిశాఖపట్టణము సంబరము గొనఁగ
నయగుణుఁడు నీతివిదుఁడు దానప్రియుండు
విబుధుఁ డప్పలనరసింహ విభుఁడువఱలు. 30

క॥ ఆయాయి యుగములందు ను
వేయశమును గనిన ఘనుల నాఘనుఁ బోల్పన్
వే యతిశయోక్తిగాఁ దల
పోయుము రతని గనుదాక బుధబృందంబుల్. 31

క॥ ఆదాన ధర్మసద్గుణ
మాదివ్యవివేక మాదయారస మావే
మేదిని నొక్కరితరమా
యాదిఫణీంద్రుండుగాక యభివర్ణింపన్. 32

క॥ భూనుతసద్గుణ నికర
స్థానుఁడగు వణిగ్విభుమణి జన్మస్థలమా
కోనమశివాసిపాలెం
బౌనాఁ గనినట్టి పుణ్యమసచే తలఁపన్. 33

గీ॥ నిరత మతిభక్తిఁ దనుఁ గొల్చు నరసమాంబ
యంమ సుతఁ బెరుందేవమ్మ యను సుశీల
నెలమిగని సప్తసంతాన ములను గాంచి
నట్టి యమ్మహాత్మ్మ నుతింప నవనితరమె. 34

క॥ శ్రీవిజిత వైశ్రవణునకు
భూవినుత యశఃప్రమునకుఁ బుణ్యాత్మునకున్
దేవాంశ సంజనితునకు
ధీవరవృషభునకు భోగదేవేంద్రునకున్. 35

క॥ సంతత సుకవిప్రకర
స్వాంతామోదునకు సకలజనమిత్రునకుం
గంతురిపుస్మరునకు మతి
మంతునకు నిశాంతశాంతి మరువశనునకున్. 36

క॥ శ్రీశారదామకుటము
దాశ్రశాలాధిపప్రభునకు రసికేంద్రునకున్
దై్రశంకు వచస్కునకు మ
హీశవ్రజనిత్యనుత్య కృతపుణ్యునకున్. 37

గీ॥ శ్రీమదప్పల నరసింహ నామకార్య
మణికి దీర్ఘాయురారోగ్య మహిత సంప
దాభివృద్ధికరంబుగా నంకిత మిడి
యేరచించుకథకు వాది యెట్టులనిన. 38

క॥ హరిపదజారోధంబున
హరిహయ పుటభేదనమ్ము నటువొమ్మను సుం
దరతరనగరం బొక్కఁడు
గరమలరు రమాకరమను ఘననామమునన్. 39

గీ॥ అన్యకార్యము లొనరూర్చ్చు నఘమటంచు
నధ్వరంబులు సలుపుట యందుఁగాక
వేదశాస్త్రము లనుగాక వేరుదలఁచ
రచటి విప్రుల వినుతింప నజునివశమె. 40

క॥ తరుచాటున నుండి కపిని
బరిమార్చె రఘూద్వహుఁడని బాహుజు లతనిన్
బరిహాస మెపుడు చేయుదు
రురుతర బాహుయుగ విక్రమోన్నతి నచటన్. 41

క॥ కులధర్మము విడనాడరు
కల సంపదఁ జోరులుగొనఁగాఁ జాఁటరు ని
శ్చలమతిని దానధర్మము
లలరం జేయుచును దగుదు రచటి కిరాటుల్. 42

క॥ కులవృత్తికి వెనుదీయక
దలమూఁటలు మోసి కనిన ద్రవ్యంబును రా
జులు వేఁడంగ నొసంగుదు
రలకాపతిపోలె ఘనతనందుచు శూద్రుల్. 43

క॥ పరసతుల మీరు గలసినఁ
బరపురుషుల మీసతులొగిఁ బైకొన నుంకిం
తురు గాన విటత్వమకట
సరిగాదని తమసుతులకుఁ జాఁటుదు రార్యుల్. 44

ఉ॥ ఆ నగరంబునందు నడయాడు నలక్ష్మిక లప్సరోంగనా
మానము మాయుమాడ్కి సుమమార్గణ సంభవలో యనంగ భూ
జానిసభాభిమానమున సంభృతగర్వముసం జరింతు రెం
తేని బలాత్కృతింగలుము లిచ్చి విటుల్గయిమోడ్చి వేఁడఁగాన్. 45

ఉ॥ మీటునిజస్త్రనద్వయము మించిన కుంజరులం గనుంగవన్
దాటని కైరవంబులను దంతరుచిం గొనలేని మల్లెలన్
నీటగు మోవిచాయ గననేరక యుండు జపాసుమంబులన్
వీటిని బుష్పలావికలు విల్తురు జారుల మోసపుచ్చుచున్. 46

గీ॥ పైకిఁ గన నసహ్యతఁ దోఁచు పగిది నుండ్రి
కులసతులు భర్తృమనసివ్వఁ గలుగు నపరి
మితసుఖం బంచు బోధించు గతిని బనస
ఫలము లానగరి మకాణములనుగాంత్రిలు. 47

క॥ కరితురగ స్యందనములఁ
బరిఖావప్రముల నింత పలుకందరమా
సురనక్తంచరశిల్పులు
విరచించిన యట్టులలరు వేయేల నుతుల్. 48

క॥ హరిహర విలాసుఁ డనియెడు
హరిహరభక్తుఁ డొకఁ డామహానగరంబున్
బరిపాలించుచు నుండెం
బరిపంథి సముత్కరంబు బ్రణుతు లొనర్పన్. 49

క॥ అనపత్యుండై యంగద
ననయ మతఁడు భోగవిముఖుఁడై యుండ జగ
జ్జనయిత్రి గొల్పు శంఖ
స్వనుఁ డనుముని తేవి గానవచ్చెన్ స్వేచ్ఛన్. 50

సీ॥ భూరియుగమధ్యఁ గెంపుసు విరియించు వాఁ
డుంకుసురేఖ డాల్కొనుచునుండ
ద్విపిచర్మవసనంబు దివ్యభూషాగంబు
నడు నాగవింత సౌందర్యమొసఁగఁ

బటుహీరములమించు స్ఫటికపుమాలిక
కంఠదేశంబున గంతులేయ
దండిసిజడిపించు తనయోగదండంబు
హస్తతలంబున నలరఁబూన
ధూర్జటిజటావితానముతోడఁ దూఁగు
తనజటాజూట సంగకూట ఘనఁగనలర
నాతురంబుగావచ్చిన యమినిఁగాంచి
దిగ్గునను లేచి మ్రొక్కె ధాత్రీధవుండు. 51

గీ॥ అంత సుఖాసనంబున నాతపస్వి
నెమ్మి విశ్రమించి నృపాల నీకు శుభమె
నీమంత్రులు భటులు ననింద్యభక్తిఁ
గొలుతురే ప్రజ లతిసౌఖ్య మెలమిఁగాంతె. 52

గీ॥ సుమతి సతి నరుంధతి ననసూయ సీత
వేదవతిని సుకన్య సావిత్రిని దమ
యంతి మదయంతి మీటునీయంతిపురము
వాహినీదేవి క్షేమమే వసుమతీశ. 53

క॥ అని హెచ్చరింప మునినా
థునకు నరపతి దలవాంచి దుఃఖమువలనన్
గనునీరు గాల్వలగుచోఁ
దినదిన్నఁగ నిట్టులాడుఁ దికమక యగుచున్. 54

సీ॥ శ్రీరాజరాజేశ్వరీ వేశ్మ మందక
డంబారు పుటభేదనంబువోలె
రాజీవరాజీవరాజిరాజితమగు
వరతటాకములేని వనమువోలె

హస్తంబునం జాల నణఁగిన యసిలేక
వేఁటకుఁబోవు వీరువోలె
నవరసాలంకృత నాగరికాగ్రణిఁ
బలిగాఁగఁబడయని పార్థివోలె
భాస్కరమయూఖహీనమౌ పగలువోలె
రాజపూజితగాకుండు రాత్రివోలె
నాత్మజన్మునిగాంచని యస్మదీయ
కాయ మకుటాధర వమ్ము గాదె తలఁప. 55

క॥ తనయుండు లేని వైభవ
మనఘాత్మ రుచింపఁగలదె యస్మత్సుకృతం
బునఁ దావక దర్శన మిట
వనుపడక లభించె నింక నభివాంఛ చనున్. 56

గీ॥ అనుచు నృపుఁడు మునివరాంఘ్రులందుఁ బడిన
నతఁడు కరుణాయత్తాత్ముఁడై యధిపుఁ గాంచి
వనటవూనంగనేల యీవనసతోనను
నీసతికి నిమ్ము సుతుఁడు జనించు నమ్ము. 57

క॥ అనిమాలి దానుదెచ్చిన
వనసతోన నృపతికి నొసఁగి పార్థివతిలకా
ఘనభక్తి శక్తిఁ గొలువం
జనునని యరసునుతులు గొని చనియె యతీచ్ఛన్. 58

గీ॥ అంతనిధినిగాంచిన పేద యటు లతండు
హర్షరోమాంచితుండయి యాత్మసతికిఁ
బనసతోననివ్వ నాసాధ్వి పరమభక్తి
సదిగొని భుజించి గర్భంబు నలరఁదాల్చె. 59

సీ॥ ఉండియుండనియట్టు లున్నయన్నవ శేఁష
నడుమెంతయేనియుఁ బొడవుసూపె
గుబగుబలాడుచు ఘుమఘుమాయించు వా
గ్గంధము మృద్గంధ కలితమయ్యె
హంసయానగమన మతిమందతను బూనె
మృద్భక్షణాపేక్ష మిట్టిపడియె
శశిముఖి ముఖవిలాసము మాయమైపోయె
నాతి వృంతంబులు నల్లబాఱె
వనవిహారంబు సలుపంగ వాంఛ వొడమెఁ
బురుషముంగలశాసిగ్గు పుటమరించె
నధికసురతాభిలాష యెల్లపుడు దోఁచె
నృపవధూలలామకు గర్భమెదిగిరొముగ. 60

గీ॥ అంత దశమమాసమున శుభైక లగ్న
మందు నబ్జబాంధవుఁ డుదయాద్రి నెక్క
తరుణమున రమాకరపురోత్సవముగాఁగ
ధారుణీశ వధూటి నందనుని గనియె. 61

క॥ బాలార్క బింబమోయనఁ
జాలఁ బ్రకాశించుచు నటు జనియించినయా
బాలువిలోకించి ముదా
పాలుఁడగుచు భూతధాత్రి వల్లభుఁ డలరెన్. 62

క॥ విధి దృష్ట విధానమ్మున
నధికోత్సవ మాచరించి యాత్మభవునకున్
బుధవరుల దీవెనలతో
నధిపుఁడు కాళిప్రసాదుఁ డను నామమిడెన్. 63

ఉత్సాహ॥ శ్లాఘవాగ్ర సచివునకును సైనికాధిపతికిఁ గో
శాధికారికింగుమారు లటజనించి యుండ గో
త్రాధినాథుఁ డర్భకులకు హర్మ్యమొందుగూర్చి ని
త్యాధిక ప్రమోదపులకితాంగుఁడగుచుఁ బెంచెఁదాన్. 64

సుగంధి॥ వీరుఁడైన తండ్రిమెచ్చ వేదశాస్త్ర వేద్యుఁడై
ధారుణీశ నీతిగాంచి దారుణాస్త్ర గోప్యముల్
ధీరతన్ గ్రహించి యద్వితీయుఁడై చెలంగె నా
కారవైభవంబు మీఱఁగా నృపాత్మజుండటన్. 65

ఉ॥ యుక్తవయస్కుఁడైన తనయుంగని భూపతి పెండ్లిసేయ నా
సక్తి నిబూని యొక్కరుఁడ జాలిని వీడెఁడి నావనమ్మునన్
రిక్తమనోరథుండగుచుఁ ద్రిమ్మరుచో నొక వృద్ధకాంతగాఁ
శక్తి ప్రసన్నయై విను రసావర కన్యక యున్నదొక్కెడన్. 66

ఉ॥ ఉర్వరకున్ విభూషయగు నుత్కళదేశమునన్ మరుత్పురీ
గర్వమడంచుచుం గడలి గట్టునఁ బట్టణమొక్కఁడొప్పెదున్
శార్వరిపేర నందు నృపసంభవయై లలితాలతాఖ్యయా
సర్వగుణాఢ్యయుండు సుతుసాటియగున్ మఱిమేరుశేరిలన్. 67

క॥ సురసిద్ధసాధ్య కిన్నర
నరనాగతరుణులయందు నవమోహన సుం
దరతరరూపంబున సుం
దరులెవ్వరు నాసతి సరిదగరు నరేంద్రా. 68

మ॥ ధరణీనాథ యొకండు గోప్యము దగున్ దత్కన్యకారత్నమీ
శ్వరి సంపూర్ణదయం ద్వదీయతనయోద్వాహార్థమై తోఁచె సుం
దరిఁ దక్కన్ మఱి లాఁతినాతిగలయన్ ద్వన్నందనుండక్కటా
మరణంబొందు నటంచుఁబల్కి సతి దా మాయావిభూతింజెనెన్. 69

చ॥ నరవరుఁడంత సంతసమున న్సభకుంజను దెంచి శార్వరీ
పురికి సురేఖతో ద్విజులఁ బోవఁగఁజేసి సువార్తరామికిం
బరిపరిభంగులందలఁపు పాటిల రాజ్యసుఖంబునీఁగి యీ
శ్వరిఁదలపోయసాఁగె జనవల్లభసూనుఁడు వేఁటవేడుకన్. 70

క॥ తన నేస్తగాండ్రతోడిం
పెనయఁ దురంగముల నెక్కి మృగయాభిజ్ఞుల్
పనిఁబడిన త్రోవం జనిచని
కనుఁగొనియె నొకండు ఘోరకాననసీమన్. 71

శా॥ ఆ రాజన్యతనూజుఁ డిష్టతతితో నాఖేటనోత్సాహుఁడై
ఘోరారణ్యమునం జొరంబడి యతిక్రూరేభశైలాటభూ
దారవ్యాఘ్రవృకాది సత్వముల సత్వం బుగ్రతం బాపుచో
సారంగంబట శాతకుంభరుచిరచ్ఛాయాకృతిం గన్పడెన్. 72

చ॥ గతిక గసింత సేయుచును గంతులువైచుచు గొంతుద్రిప్పుచున్
జులుచులుచూచి పాఱుచును జోద్యముగా నెదురన్ భయంబులే
కటిమిటి వేడ్కతోడఁ జెరలాడెడి లేడిని గాంచి యాతఁడుం
బటుఁబటుపంగనోడి యది పట్టుటకుం దలపోసి పైఁజనెన్. 73

క॥ తన వెంట రాకొమారుఁడు
సనుదేరఁగఁ బాఱి లేడి చటియలఁదూరన్
గనక వని వనీమధ్యం
బునఁగనెఁ బ్రాసాదమతం డపూర్వముగాఁగన్. 74

శా॥ నానాసుందర పాదపోజ్జ్వలిత కాంతారంబు మధ్యంబునన్
శ్లాఘానాథప్రవరాత్మజన్ముఁడు జగద్వ్రాతాలయంబుండఁగా
వానందంబలరార నంచుఁజని ఘోరాకారు యోగీశ్వరున్
ధ్యానాయత్తహృదబ్జుఁగాంచి మరిలెం దచ్ఛాపభీతిం ద్వరన్. 75

చ॥ ఇనుఁడు దివాంధసంతతిని నేచుచుఁ బాపముఁ గట్టుకొంటి నం
చును గడుఖిన్నుఁడై వనధిఁజొచ్చినఁ దద్దురితాగ్నిఁ దాళకం
బునిధి హాలాహలంబువలె భోరునఁ గ్రక్కెనొకో యనం దమం
బనుపమవేగలీల వనమంతటనంతటఁ గప్పె గాఢమై. 76

చ॥ చెనటితనమ్మునంగటికి చీఁకటి యంతటఁ గ్రమ్మినంతటన్
జనపతిసూనుఁడందు నిసి జాగ్రతనుండఁ దలంచి మిత్రులం
గని మన మింద వంతుగొని కాపానరింపఁగ నౌను జాము జా
మునకు నొకొక్కఁడుండఁదగు ముప్పరుదెంచు మాటట్టుగానిచోన్. 77

శా॥ కోశాధీశజుఁడంత మేల్కొనినచో గొంతెత్తి యమ్మౌనిలో
కేశుండస్థిని బెట్టి మంత్రమున నెన్నేనస్థులొప్పారె నై
న్యశోద్భూతుఁడు గావు సేయుగతి యోగీంద్రుండు మంత్రింప నెం
తే శోభిల్లె మృగాకృతిన్ సచివవర్యేష్టాత్మజుం డుండఁగాన్. 78

మ॥ యతిమంత్రింపఁగ మాంసచర్మసహితంబై లేడిగానొప్పె భూ
పతిజుండుండఁ దపస్వి మంత్రముఁ బఠింపన్ జింక సప్రాణమై
యతివేగంబుగఁ గానఁబాఱె నవురా యంబాపదద్వంద్వ సం
గతచిత్తాంబుజుఁడైన యత్తపసి వాగ్ధర్మం బపూర్వంబిలన్. 79

చ॥ ఇనుఁడొకయింత యంతనుదయింప జనాధిపనందనుండటం
దనరు ఝులర్ఘులంబున ముదంబలరంగఁ గృతావగాహుఁడై
తనదు సఖాళితో మునివతంసునకున్ జగదంబకున్ జోహా
రనువుగ సల్ప భక్తిదగ నాగుడిలోపలికిం జనెన్వడిన్. 80

క॥ చని యచ్చట యమిలేమికి
మన మెరియఁగ వింతనల్పి మనుజాధిప నం
దనుఁ డుగ్రబింబ నంబం
గని మ్రొక్కి నుతించెఁ దనకు ఘనభక్తి యుడన్. 81

క॥ అంబాసదనముఁ బాసి ము
దంబునఁ దనసఖులతోడఁ దడయక యాతఁడ
శ్వంబుపయి నెక్కి చనిచని
పంబినవటపాదపంబుఁ బథమునఁ గనియెన్. 82

క॥ కని విశ్రమించి సఖులం
గని రాత్రిజరిగిన వింతఁ గలయంబలుకఁ
జనునని యాలోచన సం
పినిన కసిన మిత్ర పుట్టి పిఁ దిరి వేడ్కన్. 83

చ॥ మనుజకులాధినాయకతనూజుఁడు వింతగ నాప్త మిత్రులం
గనుఁగొని జాలిజాలి తపసుస్నాతులఁ బిల్చుచు మంత్రముం బఠిం
చిన మునినాశివమ్మాళి దయచేత లభించెను మంత్ర మద్దిరా
మననము లాచరింతు మనమ్మిక నిరంతరము మించు వేడుకన్. 84

గీ॥ అంత విభునాజ్ఞఁ గోశాధిపాత్మజుండు
వనిని బడియున్న యొకయస్థి గొనుచు మంత్ర
ముచ్చరింప నెన్నెన్నస్థు లుర్వివ్రాలె
నౌర కరకాని కాయంబు లగు ననంగ. 85

క॥ మౌనివరమంత్ర మంతట
సైనికవరనందనుండు జపియింపంగన్
మానుగ నాయస్థిచయం
బానిమిషంబున సహామ మృగాకృతిఁగొనియెన్. 86

గీ॥ అంత ముని కాంతుఁ మంత్రము నధికభక్తి
మంత్రితనయుండు పఠియింప మాంసరక్త
చర్మమండితంబై పులి చాయ గానియె
నది నృపాత్మజసఖులు భయంబు పడఁగ. 87

కం॥ అడవిమెకమ్ములఁ గ్రూరత
నడరెడు పులిరూపు గాంచి యధిపానుచరుల్
గడగడ వడఁకుచుఁ బెదవులఁ
దడిలే కొక్కట విభుని పదంబులఁ బడుచున్. 88

కం॥ కారుణికాగ్రణి తిలకా
సారలమెకమయ్యె మంత్ర సారము దెలిసెన్
దారింక మంత్రమాడిన
వారక మీఁదఁబడి మనల వధియించుఁ గసిన్. 89

కం॥ అనిమంత్ర మాడవలదని
తను వేఁడుసఖులఁ గని దొర నగునే యిటువాఁ
కొనమీకు మంత్రబలమేఁ
గన కెటులుండుఁ బఠియింపఁగాఁ జను ననుచున్. 90

గీ॥ మాఱుమాటలాడక వారు మావులపయి
నెక్కి తూరుపుసంద్రపు దిక్కుగాఁగ
వాజుల ధవుడాయించుచు వడిగఁ జనిరి
ప్రభువు నొంటరిగాఁ జేసి పందలగుచు. 91

మ॥ వెనుకంజూడక పాఱిరిభీతి నటు వే విచ్చేయు మిత్రాళిమై
త్రిని నిందించుచు మానినాథపదనీరేజద్వయం బెంచుచున్
ఘనుఁ డంబాకరుణానులబ్ధబలుఁ డా కాళీప్రసాదుండు మిం
చినభక్తిన్ మునిరాజమంత్రముఁ బఠించెన్ వర్ణనాగ్ర్యఖరిన్. 92

గీ॥ ప్రభుసుతుండట్లు మంత్రముఁ బలుక మంత్ర
బలమువలన వ్యాఘ్రంబు సప్రాణియగుచు
నిదురనుండి లేచినగతిఁ బదరి లేచి
యతనిమీఁద లంఘింపఁ బ్రయత్నపడియె. 93

క॥ త్వరితగతి నంత నవనీ
వరసుతుఁ డసిఁ జేతఁ బూని వైద్యుతరుచులన్
నిరసింపఁగ నతిచాతురి
గిరగిరయని దానియెదుర గెబ్బునఁద్రిప్పెన్. 94

క॥ అసికి మఱుఁగువడిన తనువుఁ
గసిగింతయుఁ గనక జడిసి క్రచ్చఱఁ బాఱెన్
దెసలుగనక పులి కాళి
ప్రసాదుఁ డశ్వంబు నెక్కి ప్రమదమునఁ జనెన్. 95

క॥ చని సాయంసమయమ్మున
వనచరమృగపక్షిరహిత వనము గడచి పా
ర్వనదితటంబున సఖులం
గని యాలింగన మొనర్చి ఘనుఁ డింపెనయన్. 96

మ॥ కనదుత్తుంగతరంగఫేనకులరంగద్వార్నిధింగాంచి చ
ల్లని గాలిన్ శ్రమయాఱ్చుచున్ సరససల్లాపంబులం జేయుచున్
దనశిక్షక్రియ వ్యాఘ్రముండఱుము చందంబున్ సఖుల్మెచ్చఁగా
జననాథాత్మజుఁ డాడుచోఁ బడవ రాసాఁగెం బ్రతీరంబునన్. 97

గీ॥ దైవయోగంబుచే నట్లు తటముఁ జేర
నావ యరుదేర ముదమంది నావికుఁ గని
వినయవాక్కులఁ దమపాట్లు వినిచి వెంటఁ
దోడుకొనిపోవ వారంత వేఁడుకొనిరి. 98

గీ॥ అనుడు నావికుఁ డట్లైన వారఁకొను భుజించు
వస్తువులు చాలవైన వీల్వడును గాని
మొదలుగనఁబడు పురితొద్ద వదలువాఁడ
నదియు సమ్మతమేని రానగు ననంగ. 9

గీ॥ అని యోడ యొడయఁ డాడిన
విని యీఁకొని యతఁడు గోర వేడ్క హాయింబుల్
గొనుమని యొసంగి పడవం
జని రండటు విధికృతంబు సడల్పునె యనుచున్. 100

చ॥ శరమునయప్రపూర్ణ జలజాతవిరోధి నిజాంశుజాలముల్
విరహిణు లార్వఁ జోరవిటవృత్తుల హాని ఘటించుచున్ భయం
కరుఁడయి యంత భూస్థలిని గప్ప సముద్రుఁడు రౌద్రుఁడయ్యె నా
గురునను చోరీహామ్యసలుపు హూరుఁడు దంద్రికి మోదనిచ్చునే. 101

చ॥ ఘటభవరాఘవార్ణవులకుఁ గాలగరంబునమం గడింది సం
కటపడినావు నీవయనఁ గష్టములట జనులొంను టబ్రమే
కటకట యూదితేయులకుఁ గల్మ లొసంగిన దాతవీవు మి
క్కిలమను హూర్మి నిన్ను నిటుఁగావుము దీనజనాళిపోషకా. 102

గీ॥ అత్త మీఁదికోపము కురిడయుంచుఁ జూపు
కోడలికిఁ దోఁడునీడగాఁ గొడుకుమీఁది
యలుక నీవిటు లాడుకంగ నగునె యనుచు
నౌక యిటులట్టులూగి చీకాకువడియె. 103

గీ॥ పడవ పమపాటు నాయోడ యొడయఁ డరసి
తనము నేర్పున దాని గట్టునకుఁదీసి
వాంఛనలువుర డించి సిర్వాపి ఘా
యడఁగునందాక నటనుండి యరిగె పీఁక. 104

క॥ పడవ చనినంత ధైర్యము
విడువక దైవము దలఁచుచు విపత్తితటమువన్
గడువడఁకె సాఁగిరి చవికి
నెడఁడఁ దోఁచినటు వారలెంతో ననుచున్. 105

మ॥ వనితాతీక్ష్ణదృగంబకంబులఁ గుచద్వంద్వాగ్రశూలంబులన్
ఘనసారైణమదేరితప్రణయవాగ్బంధంబులన్ బాధఁబం
ధనలన్ గాసిగెదు నీకు లజ్జగలదా ధర్మాత్ములన్ సత్క్రియా
ధనులన్ మమ్ముఁ గలంచనేటికి చలీ దైవం బహో యోర్చునే. 106

చ॥ అని సుతమీఁదిప్రేమమున నంగరమావళులన్ సముద్రుఁ డం
చును జగమెన్నునార్త్రికల సొంపు నుతించుచు వృత్రుఁగూల్ప నిం
ద్రమునకును సాయమయ్యె నివె రొల్లి యటంచును ఫేనపుంజమున్
గనుచును గల్యకృత్యములు గ్రచ్చఱఁదీర్చి ప్రయాణులైయటన్. 107

మత్తకోకిల॥ సోఁకుమూఁకల మూఁకఁ ద్రోయన సౌఖ్యచీమల బాఱినట్
టీకుమీఱఁగ నాకసంబును ఢీకొనం జను తేవర
త్నాకరంబు తటంబు నే వ్రవణంబుగా రవణించు నా
చాకుమ్రాకుల చాలొనంగెడు చల్లగాలికి సోలుచున్. 108

గీ॥ గర్భములువిచ్చి పెల్లుబ్బు కలమసస్య
జాలమెన్నుచుఁ బనసరసాలసాల
వకుళదాడిమీనారంగ వటముఖ తరు
కులనిలయమైన యారామ మెలమి గనిరి. 109

వ॥ కని వారచ్చట నిచ్చవచ్చుఫలసంఘాతంబుఁ బుష్పాసవం
బును సంతుష్టిగ నంది నవ్యనళినీపూరంబునై సత్కృపీం
ద్రనివేశంబగు నీరజాకరము నీరంబెంతయుం గ్రోలి దా
రిని బోసాఁగిరి లేవిహానములు వారిందాకుచుం బాఱఁగాన్. 110

గీ॥ పర్వపర్వమునకుఁ బర్వు మాధుర్యము
వలెను నేస్తగాలరవలయు నసుట
గనఁబడంగఁ జేయు కాంతారకాంతార
ములను జూచి వారు మూరిఁ బోయి. 111

క॥ పరిరక్షించిన కరుణా
పరు మేల్మలువఁ దగదనుట ప్రకటించుగతిఁ
శరయుత ఘటసమ ఫలములు
ధరియించిన నాళికేర తరులం గనుచున్. 112

చ॥ నళినహితుం డనర్గళఘృణిం జెలరేఁగఁ దదీయరశ్మికిన్
దళతళయంచు నప్పునకు దాలుపు గట్టు నిరాకరించుచున్
గళుకులకుప్పగా నెమటఁ గ్రాలుచునుండు నికేతనాగ్రముఁ
జళుకుదొలంగఁగాంచి నృపసౌధముగుంగదయంచు నెంచుచున్. 113

తరల॥ నడచి శ్రీలలితాంబికాసదనంబుఁ జూచి మహేశ్వరిన్
గడఁది భక్తిని మ్రొక్కి యప్పురిఁ గాంచుకోరికఁ బోవుచో
జడుపు పుట్ట శివారుతంబులు సాఁగె గృధ్రవితానముల్
సుడులు గట్టుచు మీఁదఁ బాఱెను శోకమందఱు పూనఁగాన్. 114

గీ॥ అంత నా రాజవీధిపై నరిగి యరిగి
యందునొక్కరినైనఁ దామరయలేక
యద్భుతంబంది భయకంపితాత్ములగుచు
నలఁతిదూరమ్మునఁ గనిరి హర్మ్య మొకఁడు. 115

క॥ శీతకరప్రస్తరమయ
మైతగుసౌధంబుగాలి నరాశ్వంబుల్
ప్రీతి శ్రమవోవ నిలిచిన
ఖ్యాతిని నుష్ణాంశు లలరెఁ బాంథులు వవరన్. 116

క॥ చిటపటలాడెను నెండలు
నటులిటు లగుచుఁ జని మిన్నునంటుచుఁ గాంతి
చ్ఛటఁదగు ప్రాసాదంబునఁ
దటుకునఁ గాంచిరి నలువురఁ దరుణీమణులఁ. 117

క॥ లచ్చికిఁ దోఁబుట్టు లగుచు
విచ్చలవిడిగా జగముల విహరించెదు నా
యచ్చరలు వయాలి సలుప
విచ్చేసిరొకో యటంచు వీక్షించు నెడన్. 118

క॥ పసగల చనుల భరింపక
యసియాడెడు నడుముమీఁద నఱచెయి యిడుచున్
గుస గుస లాడుకొనుచు సం
తసమున ముగురు డిగివచ్చి తనుకులెసంగన్. 119

క॥ పలుకులఁ దేనియ లొలుకఁగఁ
బలువిధముల మనిచి మేడపై వారినొగిన్
నిలుచుకొని చనిరి వీరుల
బలిమిని గొనిపోవు దేవ భామలనంగన్. 120

గీ॥ నరవరసుతానుచరుల మువ్వురు వరించి
లాఁతికన్నియ నృపసూనుఁ బ్రీతిఁ జేర్చి
సకలభోగంబు లెందు నిష్టంబువోలె
ననుభవింపంగ నగునైన వినుఁడు మీరు. 121

గీ॥ మాయుదంతముగాని స్థానీయవిషయ
మేని మందలింపంగ రా దెపు డనంగ
నంద అతిభీతి నీఁకొని యందునుండి
రంత నొల్లవ యన్నువ యింతవంత. 122

గీ॥ ఒక్కమాటైనఁ బలుకక యోర్పుగలిగి
రాజసుతునకు మజ్జన భోజనములు
దాను గూర్చుచునుండె నతండు మార
చండతరశిలీముఖవిదగ్ధుండుగాఁగ. 123

గీ॥ సింధు వెత నాతఁ డాహార నిద్ర లుడిగి
యేదిదోఁచక కటకటా యెన్నియేని
దివసములు వేచి యొకనాఁడు దీనభావ
మినుమడింపంగ నాకన్యకను వచించె. 124

ఉ॥ భీతమృగాక్షి నీవు పుటభేదన మెయ్యది తల్లిదండ్రు లే
పూతచరిత్రు లల్ల పువుబోఁణుల నేస్తమ దెట్టులబ్బె నీ
లేతవయస్సు నూరక చలింపఁగఁ జేయఁగ నింతయేల యి
జ్ఞాతజువార్తకున్ వగవఁ బాడియె వేఁడెదఁ దెల్పుమా దయన్. 125

చ॥ సరసిజపత్రనేత్రముల సారసశాత్రవబింబవక్త్రమున్
గరివరమందయానము మృగప్రభుమధ్యము హేమనాస బం
భరనికరాలకంబులను బానుగు నాదు ఘనస్తనంబులన్
సరసత నీకుఁ గూర్చె విధి శక్యమె నిన్ను నుతింపసుందరీ. 126

గీ॥ అధర సుధఁగోరి నదన్నాభి యందునుండి
కదలి చనుచు వక్షోరుహ కలశములను
గచకలాపముఁ గని భీతిఁ గదలకుండు
నహియనంగ నీయారు పొల్పారు నబల. 127

చ॥ పురహరశూలతీక్ష్ణముఖ బూనిన శర్మతము ల్మదించి నీ
యురమును జీల్చి పైకొనుచు నుండుఁగదా నను నన్య నోంచుట
చ్చెరువగు నే దయాకలితచిత్తవు లోకములోన నకటా
శరణముఁగోరు యాచకులఁ జంపఁగఁ జూతురె సుందరీమణీ. 128

చ॥ తరుణిరో నీవు వాతెఱసుధారసముం దనియంగఁ గోరి వే
శిరములు దాల్చనైతిఁ గడుఁజెల్మిని గ్రుచ్చి కవుంగలింప వే
కరములు నోచనైతి సుమకాండుఁడు క్రూరుఁడు పారెసారె వే
శరములు వేసివేసి గతసారుని జేసె ననుగ్రహింపుమీ. 129

ఉ॥ మాయురె దేవదానవులు మందమతిం గలశాంబురాశి దీ
ర్ఘాయువుఁగోరి చిల్కరె మదద్భుతభాగ్యము నెన్నశక్యమే
తాయభవుం డసూయతను గందఁగఁజేసెఁ జిరాయువందఁగా
నీయధరామృతం బొసఁగి నిల్పఁగరాదె సుధాకరాననా. 130

సీ॥ గోవాంఛ్రము గొనియాడ ఘుమఘుమాయింపక
చూడ సొంపగు జపాసుమముఁ బోలె
దానధర్మాది సత్కార్యవైభవములఁ
దనయని కృపణుని ధనముఁబోలె
విబుధలోకస్తుత్య విమలపాత్రివశ్య
మందకుండైను రాచయతివేఁబోలెఁ
దనపూర్వికులు చాల మనుపంగ నలరిన
వీడుఁ గైకొనని భూవిభుని బోలెఁ
ప్రతిభతోడి యాశుకవిత్వపాటవంబు
ఘనసభలఁ జాటఁజాలని కవినిబోలె
కాపురే నీమతులు విను భాగ్యమొదవ
లేని నాజీవనము వమ్ము మీననయన. 131

గీ॥ విను మొకింత రమాకరవిభువరునకు
శక్తికరుణను గాళిప్రసాదుఁ డనఁగ
జన్మమెత్తితి నని తనచరిత మెల్ల
బాలకు నెఱుంగఁజేసె భూపాలసుతుఁడు. 132

ఉ॥ సొప్పుఁడు సుందరాంగి నరనాయకనందను వాగ్రసంబు నా
భావము పల్లవింపఁ బయిపైఁ జొరబూనిన నానమానుషా
భావజరూప వైభవ విభాజితభాస్కర నామ విన్నవం
బీవు వినంగ నౌ ననుచు నింత వచించు సుధ[illegible]ంగొనన్. 133

గీ॥ ఓఢ్రదేశంబునకు భూషణమనఁ దగుచు
శార్వరీపురినా నిది చాలఁ బ్రబలె
రాజకంఠీరవనృపతి రాజ్య మేలె
నఖిల దక్షకన్యానుత యశ మెసంగ. 134

గీ॥ ఆనృపునకు శంఖస్వనుఁడను యతిదయ
నేను లలితాలతాఖ్య జనించి యుండ
మజ్జనని మునియాడిన మాడ్కిఁ బలికె
నాకు నీవ భర్త వటంచు నయగుణాఢ్య. 135

సీ॥ లోకకంటకుఁడు త్రిలోచనాభిఖ్యుఁడు
గలఁడు రాత్రించర కులవిభుండు
మజ్జనకుం డొక్క మఖ మాచరించుచో
నాయసురుండు రసాయనంబు
గడుపారఁ ద్రాగి యఖర్వగర్వము మీఱ
రక్తలోచనములు రగులుచుండ
ధూమవర్తి నితాంతధూమ మాకస మంటఁ
జరణఘట్టనలను ధరణి గ్రుంగ
శ్మశ్రువృంతము ల్దీటుచు మఖముఁ జేరి
సవనదీక్షారతుని జూచి యవినయోక్తు
లాడఁగా నాతఁ డుక్కెక్కి యట్టివానిఁ
గ్రిందఁ బడవైచి తన్నెను క్షితివడంక. 136

శా॥ మాయం గైకొని కాద్రవేయముల నామాంసాశనుం డుగ్రుఁడై
వేయాట్లోపఁగఁ జేసె నంత నకటా పోత్రము ల్మానినీ
కాయంబు ల్దిగజాఱు వస్త్రములతోఁ గాయంబుపై దృష్టిలే
కాయామికుల్ఁ బాఱిపోఁగిరి భయం బంతంత రెట్టింపఁగాఁ. 137

క॥ మాయాకృతిఁ బూనిన దై
తేయాగ్రణి మామకపిత ధృతిపోరు నసిఁగా
మాయించి యతనిశిరమును
హా యధ్వరకుండమందు నఱచుచు వైచెన్. 138

గీ॥ యాగకుండమందు నటుశిరంబును వైవ
భోగినీలలామ నాగనోర్త
పుణ్యజనవధూటి పుట్టె నాచంద్రాస్య
నభినుతింపవశమె యచ్చరలకు. 139

క॥ ఆరాజవదనఁ గైకొని
యారాక్షసుఁ డమితభోగ మందుచు నకటా
యీరాజధానివాసులఁ
గ్రూరత భుజియించె రాజకుంజరతనయా. 140

క॥ లలితాంబాదయ దానవ
లలన ననుం గూఁతుగాఁగ లాలన సేసెన్
జలజాక్షికిఁ దనయాత్రయ
మలర నట జనించి యెదిగె నాశుగలీలన్. 141

గీ॥ అంత రాక్షసకాంత గతాసు వగుడు
యాతుధానుఁడు మము నిందు నధివసింపఁ
జేసి శ్రీజగన్నాథసత్క్షేత్రమునకుఁ
దపము సేయంగఁ జనియెను నృపకుమార. 142

గీ॥ దైత్యకామిను లధిప మధ్యాహ్నవేళ
లందు నిదురింపుదురు రాత్రులందు మగలు
గూర్కొనినయంత నద్భుతఘోరరూప
లగుచు విహరించుచుందురు స్వేచ్ఛానుసరణి. 143

క॥ ఈగాత్రుసకాంత లతి
కూ్రరాత్మలు వీరితోడి కూటమి తనునే
యోరాజతనూభవ నుడి
కారము సేయక మదుక్తి గైకొనఁగఁ దగుఁగా. 144

మత్తకోకిల॥ మానవాగ్రణి చిత్రకేతు విమానమోయను నట్టులై
మానికస్తుతి గాంచు నొక్క విమాన మిచ్చట నున్న ద
ద్దానిపై మనకోరుచోటికిఁ దత్క్షణంబె మనోరయం
బానిపోవఁ జనుం ద్రిలోచనుఁ డందుఁ బోవుచునుండెఁదాఁ. 145

క॥ ఆరక్షోనాథునిసతి
కూరిమిని విమానమంత్రగోప్యము లెల్లన్
దీరుగ నాకుఁ దెలిపె మన
కోరినయెడకుఁ జనవచ్చుఁ గోమలదేహా. 146

క॥ హృదయేశ దైత్యకాంతలు
నిదురింతురు పగటిపూట నిసియగుదాకన్
గదలరు గావున మన మా
యదనునఁ జనవచ్చు నిచ్చయగు తావునకున్. 147

మ॥ అని మోదంబలరారఁగా నబల యింతాడంగ నత్యద్భుతం
బెనయంగా నతఁ డింతిఁ గాంచి దయితా యేనెంత ధన్యుండనో
విను మత్ప్రియసిఁ గాన నోఁచితి నిఁక న్నీయిష్టము న్నీలవే
ర్తునెరయించుం దమిఁ గౌఁగిలించుకొని సంతోషాంబుధిం దేలుచోన్. 148

క॥ ప్రతిదినము వచ్చునట్టుల
హితు లపుడే తేర నృపజుఁ డెలనాగనుతుల్
హితమారఁ బలికి పనుపఁగ
నతులితచాతురిని వార లానసియందున్. 149

కం॥ నిమురఁజనినట్టు లొయ్యనఁ
గదలక ముసుకు లిడి యుండి క్షణదాటనతుల్
ముదమార ఘోరరూపము
లమరెత్తఁగఁ బూని చనుట యటఁ గాంచి రొగిన్. 150

గీ॥ అంత నామరునాఁటి మధ్యాహ్నవేళ
సతులు గూర్కొనుచో విభు సన్నిధికిని
వారు మూర్గురు చనుదెంచి తారు గనిన
వింత యంతయు వినిచిరి వెల్లఁ బోయి. 151

గీ॥ అంత మోములు వాడంగ నందె అధిపు
పాదయుగళంబుపై సోలి పరమచరిత
యింక మన మింద నుండిన నిడుము లొదవు
నరుగుటయ చూడ మేలంచు నంగలార్చ. 152

ఉత్సాహ॥ జనవరాత్మజుండు వారి జాలి నోలి దీర్చి మా
నినిని గని విలాసినీమణీ మదీన నిప్పుడే
చనుట శుభద మగు ననంగ సతి మహావిమాన మిం
పెనయ జతనపఱిచి వారి నెక్కునట్లు చేసి తాన్. 153

గీ॥ మంత్రమును జపియించి విమాన మెక్కి
జలధిమీఁదుగా గంగ పైఁ జని రమాక
రంబుఁ జేరుమా యని వందనంబు సలుప
నదియు నుప్పరవీధిపై నట్టె యరిగె. 154

గీ॥ అది సదాగతి రయమున నబ్ధిమీఁద
నాకసముక్రిందఁ జన మగ లందఱుఁ
గనులు ద్రిప్ప మూర్ఛిల్లిరి కమలనయన
యొడలు మఱచి సంభ్రంబునఁ బడియె నకట. 155

భుజంగప్రయాతము॥ విమానరాజ మెంతయేని వేగలీలఁ బోయి యా
రమాకరంబు పేరి సత్పురంబు చెంత డిగ్గఁగా
క్షమాధినాథ నందనుండు గన్నుదోయి విచ్చి య
ప్రమోదితాత్ముఁడౌచు నాత్మపత్నిఁ గాన కక్కటా. 156

ఉత్సాహ॥ కన్నుదోయి నీరుగాఱఁగా మొగంబు వాడఁగా
మిన్ను మీఁదఁ గూలినట్లు మిట్టిపడుచుఁ జేతు లా
పన్నుఁడగుచుఁ బిసుకుకొనుచుఁ బదము లట్టె బొటిరిలం
బన్నగాఁ విమానమందు నిద్రపోవు మిత్రులన్. 157

గీ॥ లేవఁదీసి యడిగె లేమగతి యొకింత
యరయ కేదిదోఁచ కంగలార్చి
వీడువీడు దిరిగె వెంబరపిత్తునాఁ
గామపాశ మెన్నఁగావశంబె. 158

గీ॥ హరిహరవిలాసు నోడించి యడవిఁ దోలి
తత్పురంబును వీరప్రతాపుఁ డేలు
టరసి యామూర్ఖు రతిభీతి నరిగియరిగి
యొండు వనిఁ జేరి రారాత్రి నిందువనట. 159

ఉత్సాహ॥ అంతఁ బొద్దు పొడిచినంత హాసులింతమీఱఁగా
దంతపురవణంబు లలర దంతకాంతి డాల్కొనన్
సంతసమున విల్లునంది శబరకాంత యొార్తయా
చెంతకు నరుదెంచి వారిఁ జీటి వీఁక నిట్లనున్. 160

క॥ మీరెవ్వ రిందువచ్చెదు
కారణ మెఱుఁగింపుఁ డనుడు గజిబిజియగుచున్
వారంతయు నెఱుఁగించిరి
తారు పడిన పాటు లెల్లఁ దగుమాటలతోన్. 161

ఉ॥ చెంతను నిల్చి వారలంతఁ జెప్పుట చెంచెత యాలకించి మీ
రింత శ్రమంబు గైకొనఁగ నేల యటంచును సారసప్పుఁ దా
సంతస మారఁగాఁ గడునొసంగి రమాకరనాథుఁడుంతు వా
వింతవనంబుఁ జూపినను వేడుక నందను పోయి రచ్చటన్. 162

గీ॥ ఘనదు భటులచే వీరప్రతాపుఁడు విని
యావిమానముఁ జెప్పించి యంతిపురము
నందు నుంచి కాళిప్రసాదాఖ్యు నరయ
శౌర్యయుతుల భటుల నంపె సకలదిశల. 163

క॥ అంలలితాలత వార్నిధిఁ
గూలఁగ శంఖస్వనుండు గూర్మి దలిర్పన్
గూలంబుఁ జేరిచి చనియె
నాలోనం దెలిసి యబల యతిదీనతతోన్. 164

ఉ॥ అక్కట యీసముద్రతటమందు మదీయ హృదీశుఁ బాసి నే
నొక్కటనుండఁ గారణ మహో కనఁజాల నికొట కామినుల్
గ్రక్కున వచ్చి త్రోసి చను కైవడిఁ దోఁచెడిఁ గాని వేరుగా
నిక్క మెఱుంగలే ననుచు నిందును నోర్వ్యథ నంగలార్చుచున్ 165

క॥ మామక మనోధినాథుని
గామిను లేమి యొనరించి కష్టం బిడిరో
హా మాద్రేపి దయారస
మేమాత్రని దగెనొ యంచు నెంచుచు నంతన్. 166

గీ॥ జనకసుతయును సత్రాజిత్తు తనయయును సు
భద్రయును దుర్గదానవ భంజనియును
బ్రబలి రటులేల యేనోర్వ రాదటంచు
ధైర్యమును బూని విహరింపఁ దరుణి దలఁచె. 167

చ॥ జలధితటంబునుండి చని శంకరుఁగూర్చి మహాతపంబొగిన్
సలుపు త్రిలోచనాసురుని సారసలోచన కాంచి కోపమ
గ్గలమయి యేచ వాసిఘనఖడ్గము గైకొని కాళియైయాయనన్
దలను గళుక్కునం దఱిగెఁ దంత్రిబుణంబును దీర్చుకైవడిన్. 168

గీ॥ అంత నట జగన్నాథాలయంబుగానఁ
బడుచునుండంగ సంతోషపడుచు నటకు
నంగనామణి చనియెఁ జేనసి చెలంగ
మహిషదానవమర్దని మాడ్కి నార. 169

గీ॥ శ్రీజగన్నాథునకుఁ జోర బృంద మెలమిఁ
గట్నములుదెచ్చి చెల్లించి గాఢభక్తి
నుతులు సేయుచుఁ జనుదెంచు నతివగాంచి
దుర్గయను భీతిఁబాఱంగఁ దొడఁగి రకట. 170

శా॥ అంతంజోరవిభుండు ధైర్యయుతుఁ డబ్జాక్షిన్ విలోకించి యీ
కాంతారత్నము కాళిగాదు ధరణీకాంతాత్మసంభూతయౌ
నెంతే నిక్కమటంచు నెంచి యెదురై యేతెంచి చేమోడ్చి వృ
త్తాంతం బంతయుఁ దెల్పుమమ్మ యనుఁడున్ దన్వంగి నిర్భీతయై. 171

చ॥ తనదుచరిత్రముం దెలుపఁ దస్కరవల్లభుఁ డాత్మనంబ కా
మిని చరణంబులంబడి క్షమింపుము తల్లిరో నీదు తంత్రి సే
విని ఘటకర్ణనామమున విశ్రుతిగాంచెదువాఁడ నాత్రిలో
చనునకు నోడి యాశిఖరిసానువునందు వసింతు నిమ్ముగాన్. 172

క॥ ఓతల్లి నేను నాభటు
లాతతభక్తి మిముఁ గొల్తు మభివాంఛితముల్
చేతోమతి నొనఁగూర్తుము
మాతావున నుండుమమ్మ మాస్వామినిగాన్. 173

క॥ అని ఘటకర్ణుం డాడిన
విని దేవీదయ మదీయవిభుఁడు జనించెన్
మునిమాట తప్పునే పతిఁ
గనుఁగొను టెట్లైనఁ గొంత కాలంబునకున్. 174

క॥ ఇప్పుడ పోవుట సరిగా
దిప్పాటచ్చరుని హృదయ మెటు లుండు నొకో
యెప్పుడు సమయము గలుగునొ
యప్పుడ చనవలయుననుచు నాత్మఁ దలఁచుచున్. 175

క॥ ఘటకర్ణుఁ గాంచి మత్ప్రియ
భటుండ వీఁక నాకు నింత భయమేల దయా
ఘటితాత్మ నీవు టెంకిని
దిటముగ వసియింతు నా యదృష్టం బసదే. 176

క॥ అని వాఁకొని చోరునితోఁ
జనిచని తటమందుఁ దనరు సద్వాసమునన్
దనపెనిమిటిఁ దలఁపున నిడి
యనఘచరిత్ర వసియించె నదనునరయుచున్. 177

క॥ అంత నొకనాఁ డొక ధరా
కాంతుని తురగంబుఁ బసిఁడి కత్తళము నిజ
స్వాంత మలర ఘటకర్ణుం
డెంతయుఁ గొసిరాగఁ జూచి యిఁకపీలువడున్. 178

క॥ అరుగుట మేలిట నుండుట
సరిగాదని నడికిరేయి సమయమ్మున బం
గరుకవచము నోపికతో
ధరియించి త్రినేత్ర భక్తి ధ్యానించి యొగిన్. 179

ఉ॥ అందఱు గాఢనిద్ర చనునప్పుడసిం గొని యశ్వమెక్కి యా
నందము దండడింపఁగ వనంబుపయిం జని భాస్కరోదయం
బందు సరోవరం బొకఁడు నారసి యందుఁ గృతావగాహనై
యిందుముఖీతాళనాంబుజహితేక్షణ నాత్మఁ దలంచి మ్రొక్కెఁ జోన్.

గీ॥ సింధుకటకాధిపు సుతులు సింహబలులు
నలువు రాఖేటనోత్సాహ మలర నేఁగి
నీరువట్టు దాళమికి నానీరజాక
రంబు దండకు నేతెంచి రమణిఁ గాంచి. 181

ఉత్సాహ॥ వనజశర విదగ్ధులగుచు వావి నీఁగి యంద ఱీ
కనకనిభశరీర నాదు కాంతయనుచు వాడినన్
విని సతీమతల్లి ధృతిని విడువ కల్ల నవ్వుచున్
వినుఁడు నాదు కోర్కె దీర్చు వీరు నే వరించెదన్. 182

గీ॥ ఈమహాతటాకము నెవ్వఁ డీఁది మొదల
నేనుదెంచునో యాతని నేవరింతు
ననఁగ సుందోపసుందుల యట్లువారు
వాదులాడుచు నక్కటా యీఁదఁజనిరి. 183

గీ॥ నీటిలోఁ బంతమాడుచు నెగసి నెగసి
యెదురుగట్టునకును వారలీఁదునంత
నాతి వాండ్ర గుల్మములను నటికి నటికి
తనదు హయమెక్కి పరువిడె వెనుకఁ గనక. 184

చ॥ కవచము దానుదాల్చుటకుఁ గాలము లేమికిఁ దత్తరమ్మునన్
యువతి హుటాహుటిం బరువు లొప్ప వనమ్మున నేగి లోకబాం
ధవుఁ డపరాబ్ధి బ్రుంగుతరుణమ్మున నొక్కబిడారుఁ గాంచెఁ గై
రవకరదండమండిత సరస్సు తటమ్మున నింపునింపఁగాన్. 185

క॥ కనిచేరం జన వందను
వినతులుగాఁ జేయిమోడ్చి వీక్షించు నెడన్
ధనవిజిత ధనదుఁడు బిడా
గు నాయకుఁడు రాజసుందరుఁడను విభుఁ డహా. 186

క॥ లావణ్యవతీమణిఁ గని
భావజసాయకవిదగ్ధభావుండగుచున్
భావము వెలియిడక యొఱఁగి
కైవారముతో హిమాంబు కలితాంబువులన్. 187

క॥ ఉపహారముగా నొసఁగినఁ
జపలేక్షణ సంతసించి శ్రమవోవ జలం
బపరిమితంబుగఁ గైకొని
యుపకారిని మెచ్చి యతని యుబు సమగంగా. 188

గీ॥ వినుము తల్లి నామ చరిత్ర విన్నవింతు
వీరఘంటామణియనంగ వీడొకండు
గలదు వీరప్రతాప భూకాంతసుతుఁడు
సూర్యతేజుఁడు పాలించు శుభదలీల. 189

క॥ తనతండ్రి రమాకరపురి
ఘనతఁ బ్రభుత్వంబు సేయఁగాఁ దాను యశం
బును గనుచునుండు నద్దట
ననఘచరిత యేఁపసింతు నార్యాగ్రణిగాన్. 190

గీ॥ రాజసుందరుఁ డను పేరఁ బ్రబలువాఁడ
నిచటనుండి దినత్రయి నేఁగవచ్చు
మాపురికి మాకు పెంపదై మన్ను మనుము
సకలలోకైకపావనచరిత యనుఁడు. 191

గీ॥ అస్మదీశువృత్తాంతము నరయవచ్చు
వీనిబసనుండఁదగు నంచు మానసమున
నెంచి వానికి నాశకల్పించు కొఱకు
నాదు చరితంబు వినుమని నాతి పలికె. 192

ఉ॥ ఏమి వచించుదాన వణిగింద్ర మదీశుఁడు సంగరంబునన్
హా మరణంబుఁ జెందె నభియాతులు నాపయి రా భయంబునన్
ధామముఁ బాసి ఘోరవిపినమ్ములఁ ద్రిమ్మరి యంబికాదయన్
గామమనోహరాంగ నలకాపతి వైభవు నిన్నుఁ గాంచితిన్. 193

గీ॥ నాకు నింక నీవ నాథుండ వనఘాత్మ
ఘనతరవ్రతంబు గలదు సువ్వె
పసిఁడిచేఁటయందు బహురత్నములు నించి
యొసఁగనగుఁ బ్రతిదిన మొకసతికి. 194

క॥ చలియించని నిష్ఠచెలఁగ
నెలలాఱటు లాచరించి నిను నేఁ గలయన్
గలదాన శక్తిపూజా
ఫలమ్ము వమ్మగునె సుగుణభాసితహృదయా. 195

చ॥ ఉలుకలకొల్కి పలుకులకుఁ జిక్కి విభుం డట లోకసుందరీ
తిలకము చిక్కె నీవసుమతీవలయమ్మున ధన్యుఁ డద్దిరా
కలఁడె మదీయపుణ్యము నిఁకం గొనియాడఁగ నాకు శక్యమా
కలధనమెల్లఁ బోయినను గామినిసాటియె యంచు నుబ్బుచున్. 196

క॥ బిబ్బోకవతీరత్నముఁ
దబ్బిబ్బుగఁ జూచిచూచి తడఁబడుచు సఖీ
బిబ్బిపడఁతి సరిదూఁగుదు
వబ్బా నీమాటఁదోఁచియు నంత జడుఁడనే. 197

క॥ నీయిచ్చవచ్చినట్టుల
నాయింటిని నుండవచ్చు నాచేఁ బనులన్
బాయక చేకొనవచ్చును
నీయది నాభాగ్యమెల్ల నీదయ యంకా: 198

క॥ అని నమ్రుఁడు పలికి యతఁడు
దన మేడకుఁ దోడితెచ్చి తగునెడ వాసం
బొనరింపఁ జేసి వ్రతమున
కును వలసిన వస్తువితతిఁ గూర్చుచునుండెన్. 199

క॥ లలితాంబికఁగూర్చి వ్రతము
లలితాలత సేయఁ దొడఁగి లాలితరీతిన్
గలుము లిడుటయు నొబ గుని
పలరఁగ విని సూర్యతేజుఁ డంగనఁ గనఁగాన్. 200

గీ॥ ఆశపడుచుఁ దనకు నతివలఁ దార్చెడు
వృద్ధవిప్రసతికి వేడ్కఁ లూగఁ
దనమనోరేఖ దెలిపి యనుపంగ నాతాపి
కత్తె విశునిబసకుఁ గడకు నేగి. 201

క॥ లలితాలతఁ గని యాయమ
కలుములొసఁగ నంది సెలవు గైకొని ధాత్రీ
తలనాథుఁ జేరి నృపతీ
లలనామణి సోగసుగం బలవిమే పలుకన్. 202

క॥ సురుచిర సురూపయగు నా
తరుణీమణిఁ జూచిచూచి తరుణీమణులే
విరహంబున ద్రుగ్గుమ రనఁ
బురుషుల నిఁకఁ జెప్పనేల భూపవతంసా. 203

క॥ నవలా సొబ గిట్టు లట్టులని
వివరింపఁగ నేల బాల వీక్షించినచోఁ
బువువిల్తుఁడు రతిని విడిచి
పువుబోణికిఁ బనులు సేయఁ బూనఁడె భూపా. 204

చ॥ కమలములన్ విలోచనయుగంబునఁ జంద్రు ముఖంబునందు భృం
గములఁ గచంబునన్ దరముఁ గంధరమందు జపాసుమంబు నో
ష్ఠమున రద ప్రదంబులను జక్రములం జనులందుఁ దాల్చె నా
రమణి లభించెనేని నృప రాజ్యము గీజ్యము నీకు లక్ష్యమే. 205

గీ॥ నామ చతురత మీఱంగ నళిననయన
నెట్టులేనియు నీకడఁ బెట్టుదాన
నంత నీఁగియుండుము ధరాకాంత యనుచు
నతని నోదార్చి ప్రతిదిన మతివ కడకు. 206

గీ॥ చనుచు మాయలు పన్నుచుఁ జనువు చేసి
రాజుకోరిక నెఱుఁగింప రాజవదన
హర్షమందినట్లు నటించి యమ్మ వ్రతము
తుదదినము రాత్రిఁ గాళికాసదనమునకు. 207

గీ॥ చనుమఁగాన రాజును రహస్యంబుగాఁగ
గుడిని మండపంగఁ జేయు మేఁ గొన్నిమాట
లతని నడిగి యీఁకొనునేని హర్మ్యమునకు
నంచుమండి యాతని వెంట నరుగవచ్చు. 208

క॥ ఏను మన్మ శుక్రవారం
బున వ్రతము ముగియునుగాన భూపవరంబున్
గొని తెమ్ము కాళికాలయ
మునకు ననుఁడు వృద్ధకాంత ముద మేపారన్. 209

ఉత్సాహ॥ వరవరేణ్యుఁ గాంచి నవ్వి నాదుప్రతిన చెల్లదే
తొరగఁ గాన్క దెమ్ము లెమ్ము తోయజాక్షి నినుఁగనన్
గరము గోరియున్న దనఁగఁ గమలనేత్ర యప్పుడే
యరుగుదెంచి నట్టులాతఁ డదరిపడఁగ లేచెఁ దాన్. 210

ఉత్సాహ॥ అంత ముసలిబాపనమ్మ యడుగులకును మ్రొక్కి య
త్యంతహర్షమంత యంతయలర నేమియేమి యా
కాంత నెట్లు సమ్మతింపఁగా నొనర్చినావు నీ
జంతతనము గలుగ దహహ జగతి నంచు మెచ్చుచున్. 211

క॥ ఆరామకుఁ గంతపరి
ష్కారముఁ దక్షిణ మొసంగి సతి యేమి యనెగా
గూరిమి దెల్పుమని నృపుఁడు
సారెకు వేఁడఁ జిఱునవ్వు సంధిల్ల ముఱిగా. 212

గీ॥ ఆఁకె వాఁకొను వినుము లోకైకచరిత
వనితనోము ముగియు శుక్రవారమునకు
నాటిరాత్రిఁ గాళికి మ్రొక్కఁ నాతి వోవు
నీవు గోప్యముగ నటకు నేగుదెమ్ము. 213

మ॥ అనిధాత్రీసురకాంత పోయినను గోత్రాధీశుఁ డానాఁడు వై
శ్యనిరావించి ముకుందు కార్యమిడె నార్యుం డొందు వాక్రువ్వ కా
పనిఁ దాఁ జింత నహర్నిశల్ సలుపుచోఁ బంకేజపత్రాక్షి కా
ళిని గొల్వంజని యంమతేనిఁగని మో లీలాలతాంతాయుధా. 214

చ॥ నను విడనాడనంచు నిట నాయెమటన్ జగదంబ మ్రొక్కి వాఁ
కొనుమన ఖడ్గమున్ దిగిచి గొబ్బున నాతఁ డొకింత వ్రాలి మ్రొ
క్కిన నసిదూపి రాజతల క్రిందఁబడం దెగ వేసి రాజనం
దన యతి భక్తిఁ గాళికిఁ బ్రణామము సేసి సుఖించె నెంతయున్. 215

గీ॥ అంతఁ గాళి ప్రసన్నయై యంబుజాక్షి
ధృతికి భక్తికి మెచ్చితిఁ బతినిగూడి
పరమభోగంబు లనుభవింపంగఁగలవు
కవచఖడ్గంబులను బూని ఘనతఁ జనుము. 216

క॥ లలితాలత తావకపిత
కలగని నటులేచుఁ దనయు కటకమువా ర
ట్లలరుమరు నీమ మామకుఁ
గలుగును రాజ్యవిభవంబు కళ్యాణముగన్. 217.

క॥ అని వజ్రతనుత్రంబును
ఘనఖడ్గము నొసఁగఁ గాంత కౌతుక మెసఁగన్
జనపతి తురగముఁ బైకొని
చనెఁ గాశీపురముఁబట్టి సత్వరితగతిన్. 218

చ॥ చనిచని కాశికాపురిని జంద్రనిభాస్య ప్రవేశమై ప్రశం
తిని జలకంబులాడి పరదేవిఁ దలంచుచు నుండి వల్లభుం
గనుఁగొనఁగా రమాకరముఁ గాంచు నభీష్టతఁ బోవుచో భటా
ళిని నురుఖడ్గకార్ముక శిలీముఖము ల్ధరియించి రాఁగనెన్. 219

క॥ వీరప్రతాప భటులగు
వారు పురుషవేషమునను వచ్చువలంతిన్
దూరముననుండిరే కదు
వారసి కాళిప్రసాదముఁ డను భ్రమగొనుచున్. 220

ఉ॥ క్రూరత మీఁద వచ్చినను గోమలి ఖడ్గకళాప్రవీణతన్
వారిని వారి యాశ్వముల వారక నేలఁబడంగఁ జేసి యా
వారి నొకండు పాటినను వాసవయిం జన వాఁడు నమ్రుఁడై
కారుణికాగ్రగణ్య నను గావుము దీనుఁడ నంచు మ్రొక్కుచున్. 221

సీ॥ నేను వీరప్రతాపభూజానిభటుఁడ
హరిహారవిలాసనందను నరసి పట్టు
కొనఁగ మేము దేశములందుఁ గుమ్మరుచును
మిము నతనిగాఁగ భావించితిమి నృపాల. 222

గీ॥ అనవుఁడు హరిహర విలాస జనవరేందుఁ
డెచట నుండునో యచ్చోటు నీవు చూపి
తేని నినుఁ బ్రాణములతోడ నేను విడుతు
ననుచు వాఁడు ద్వారినిజూప నరిగె నతివ, 223

గీ॥ సచివమిత్రబాంధవసతీసహితుఁడగుచుఁ
జపము నతిసిద్ధ సలిపెడు తనదుమామ
నంతఁగని లలితాలత యధికభక్తి
వినతి యొనరింప నతఁడు దీవెనలొసంగి, 224

ఉ॥ రాజకుమార యేపురవరప్రభుసూనుఁడ వొంటిగా వనీ
రాజములం జరించుచును రాగతమెయ్యెడి దెల్పుమాయనన్
రాజసభాన్య సమ్మత పరాజిల రాజకులేంద్రుఁగాంచి యో
రాజిత తేజసత్ప్రబవరమ్మునఁగూల్చి స్వదీయరాజ్యమున్. 225

క॥ జగదభినుత్యంబుగ శ్రీ
జగదీశ్వరి కరుణఁ గూర్పఁ జనుదెంచితి నె
వ్వగ నీఁగి పురికి రమ్మా
నగ నన్ను జయించువారు ధర లేరు సుమీ. 226

క॥ అని నృపునందనోత్తముల నా
జననాథునిఁ బలుక నతఁడు శౌర్యోద్ధతుఁడై
తనవారితో రమాకర
మునకును విచ్చేయు జతనమున నున్నయెడన్. 227

గీ॥ ఆరమాకరపట్టణమందునుండి
పౌరు లొకకొంద ఱరుదెంచి పార్థివేంద్రు
నకు బహూకృతు లొసఁగుచు నతు లొనర్చి
యపరిమిత మోద భరితాత్ము లగుచు ననిరి. 228

గీ॥ స్వామి వీరప్రతాప భూజాని సుతుని
వీరఘంటామణీపురీవిభుని సూర్య
తేజు నొక సుందరీమణీతిలక మంచి
కాలయంబున ఖండించె నద్భుతముగ. 229

క॥ వీరప్రతాపుఁ డది విని
వారని వగ మృతినిజెందె వసుధాధీశా
మీరరుదెంచి ప్రభుత్వం
బారూఢతఁ జేయవలయు నని వేఁడి రొగిన్. 230

గీ॥ అంత నందఱతో హరిహరవిలాసుఁ
డాత్మనగరంబునకుఁ బోయి వ్యాసపార్ష్ణి
మను ప్రభుత్వంబు గైకొని మహి నుతింప
విభుత నెగడించె రఘువంశవిభుఁడనంగ. 231

క॥ హరిహరవిలాసుఁ డట సుతు
నరయఁగ నానాదిశలకు నాత్మభటాళిన్
గరమాదరించి యనిపెం
దరమా సుతువిడిచియుండ ధరణీశుఁడైనన్. 282

క॥ లలితాలత పురుషాకృతి
లలితాంబిక నెల్లపుడు దలంచుచు నట భూ
తలనేత చాల మనుజఁగఁ
నలరెం బతిగనుట యెపుడొ యను కోరికతోన్. 233

సీ॥ ఆశార్వరీపురి నారాత్రుసాంగన
లానాటి సాయంత్ర మందు లేచి
తమభర్తలఁ గనక తడఁబాటు నొందుచు
నిది యేమిచిత్రమో యెఱుఁగమనుచు
లలితాలత వసించు నెలవునఁ జని యామె
నాయమ పెనిమిటి నరయలేక
యుచ్ఛేదనముతోడ హర్మ్యంబు నంతయు
నింతుజాగ్రతఁ బూని వెదకి వెదకి
వరవిమానము లేమికి వగచి వగచి
యక్కటా లలితాలత టక్కుఁ బన్ని
యందఱను దోడుకొని పోయెనని తలంచి
యాయుబుసు నీఁగి చెలఁగి రిష్టాను సరణి. 234

ఉ॥ మారునకు నోడియంతట నమందరతేచ్ఛ నిశాటకామినుల్
నిరతతపంబులందగు మునిప్రకరంబు నహోముఖక్రియం
బరుషతఁ బట్టి పైకొనుచు మత్తతఁ గ్రిమ్మరుచో తృణ ప్రభా
కరుఁడను సుందరాంగుఁడు నికాముఁడు కాంతలు తన్నుఁబట్టినన్. 235

గీ॥ చరణతాడితభుజగరాజంబువోలె
నలిగి దండమునను వాంద్ర నలుగఁ గొట్టి
మాసమున నీల్గుచు రటించు మఱిశపించె
గాధిజుఁడు రంభఁ దిట్టినకరణిఁ దోఁప. 236

గీ॥ అంత నల్లద్రాగుడు ముండ లింతవంత
తాత్మసదనంబునకుఁ బోయి వ్యాసపార్ష్ణి
మాఖ్య సద్దివసంబిదె యరుగుదెంచె
వరతపము సేయు పితఁ గనవలయుననుచు. 237

కం॥ ప్రతివత్సర మేగునటుల
కుతుకమునఁ దపోవనమునకుం జని కట్టా
గతగర్వుఁడై పడియుండిన
పితఁ గనిరి నితాంతదుఃఖపీడితలగుచున్. 238

కం॥ ఘోర హయగ్రీవామర
వైరిం మ్రిఁడు రక్తబీజ వజ్రకవచర
క్రూరమణులు నీసరియే
శ్రైరికగిరిధైర్య సకలకర్బురవర్యా. 239

కం॥ అకటా మధుకైటభ సో
మక మాతంగ వృషభ వృక మహిషాసుర తా
రక ఘోరపద్మ దుర్గ క
నకకశ్యప ముఖులు నీఘనతఁ గాంతెఱి పితా. 240

గీ॥ కాలకేయులఁ ద్రిపురరాక్షసుల వృత్ర
బలి జలంధర దశముఖ బాణముఖులఁ
బోర నడఁచు నీశౌర్యంబు బ్రుంగె నకట
దైవకృత మాప నెవ్వారితరము ధరణి. 241

కం॥ అని వాపోయి తపోని
ష్ఠనున్న యాతనిఁ బురుషులు చంపుదురే భా
మిని యొకతనటికె నిక్కువ
మని యెంచుచు దీర్ఘదృష్టి సరసిరి నిజమున్. 242

కం॥ వలుగా కీ రాచబొట్టియ
లలితాలత త్రిగుబోతులంజె మన పితన్
దలఁ దఱిగి చంపి పోయెం
జలమున నాగుడిసె వాటిఁ జంపఁగవలయున్. 243

ఆ॥ మనల మోసపుచ్చి మనవిమానము మీఁదఁ
జనుట గాక యింత పని యొనర్చె.
రాచబిడ్డయనఁగరాదు దానిని జంపి
మనము దీఱ మనము దినఁగవలయు. 244

ఆ॥ చెనఁటిముండ రమాకరమనుపురమునఁ
బురుషవేషంబుఁబూని కాపురము సేయుఁ
గాన దాని కావర మాపి కసిమసంగి
యారగింపంగ నగునని యాత్మనెంచి: 245

క॥ పటువేగమున రమాకర
పుటభేదనమునకుఁ బోయి భూరిరవము ది
క్పటలి చెదరఁ జేసిరి తమ
కుటిలత్వపు మాయ మేటి కోటిగఁ గలంచన్. 246

ఉ॥ మాయలనెన్నియేని సగమంబు భయంబునఁ దత్తరింపఁగా
మాయురె వారు పన్నినను త్మావరుఁడేమి విచిత్ర మిద్ది దై
తేయుల చెయ్వులంచు నతిదీనతదోఁపఁగ నొంచు కార్యముం
జేయఁగఁ జాలకుండెఁ దన సెజ్జపయిం గనుమూసి మూర్ఛిచున్. 247

క॥ లలితాలత యయ్యదిగని
చలమున రాక్షసవనితలు చనుదెంచి రికన్
గలన మొనరించి వారల
తులవదనము మాన్పెదనని తోరపుటలుకన్. 248

క॥ చనుదెంచిన లలితాలతఁ
గని కౌతుక మినుమడింపఁగా దైత్యసతుల్
మినుకు లఱు తమకత్తులు
గొని పోరొనరించి నేలఁ గూలిరి యొకటన్. 249

కం॥ ఆవిక్రమంబు నరసి యి
లావిభుఁ డరుదెంది వేడ్క లలితాలతఁ దా
వేవే విధములఁ బొగడుచు
నావీటిని నుత్సవంబు నలరఁగఁ జేసెన్. 250

ఉ॥ ఆరజనీచరప్రమద లట్లు గతించిన నాఁడు రాజకం
ఠీరవుఁ డౌర లోకజననీకరుణాంగలనుండి లేచు నా
తీరున లేచియుండెన్ను గతించిన యెల్లరు నావితాన నిం
పూరఁ జెలంగి రా నగరమంతయు శోభిలె నాకమోయనన్. 251

కం॥ మునుపటిపోలిక రాజ్యము
ననుమగఁ బాలించుచును నిజాత్మజ నచటన్
గనలేక వందురి యతఁడు
దనకూఁతుఁ గనంగఁ గోరి తగఁ జాఁటించెన్. 252

గీ॥ రాజకంఠీరవుని చేత రాణమీఱి
శార్వరీపురి మరలఁ బ్రశస్తిఁ గనుట
తద్విభుఁడు పుత్రి నెమకుట దా విని యట
వచ్చె ఘటకర్ణనామ పాటచ్చరుండు. 253

కం॥ ఆతస్కరవరుఁ డాపురిఁ
జేతఃప్రమదమునఁ జేరి క్షితిపతిఁ గని పు
త్రీతిలకము చారిత్రముఁ
జేఁతులు జోడించుకొనుచుఁ జెప్పె విరివిగాన్. 254

గీ॥ అందునకు నద్భుతానంద మంది యాతఁ
డాత్మసతికిఁ గాంతిమతికి నదివచించి
నిఖలదేశంబులకు భటానీక మనిపెఁ
దన కుమారీమతల్లి వృత్తాంత మరయ. 255

గీ॥ తనదు ప్రేయసిఁ బాసి నితాంతచింతఁ
బురము పురము వెంబరవిత్తుఁబోలెఁ దిరిగి
ధూమపురిని గాళిప్రసాదుండు చేరె
నకట కాఁదారి మాఁదారి యదనునందు. 256

గీ॥ నడికిరేయిని మఱియొండు కడకుఁ జనఁగఁ
జాల కాతఁ డొండొక యింటి జగతిమీఁదఁ
దనదు శ్రమ యింత దీఱ ముదంబు మీఱ
విశ్రమించి యొంచుచునుండె విధికృతంబు. 257

క॥ అతఁడున్న యింటి యెదుటను
క్షితినాథు పురోహితుఁడు వసించు నతనికి
రతియనెడి భార్య గల దా
యతివ కులటలందు మిన్నయగుచుఁ జెలంగున్. 258

క॥ ఆపుటభేదన మేలెడు
పాపాంబుధిమంథరుండు పక్షాత్ముఁడు త
ద్రూపావతి నుంచుకొనియె
రూపాజీవలక్ష బ్రమకు క్రుంగుచునుండన్. 259

గీ॥ ప్రభుపురోహితుండు రామేశ్వరాహ్వయుఁ
డొకర్తె భోయముండ నుంచుకొనుచు
రేయి పగలు దాని గృహమందు నెలకొనెఁ
దనదుసతికి మోద మినుమడింప. 260

చ॥ అతిరమణీయరూపయగు నారతి భూపతి పంపు వస్తు సం
తతి గొనిదెచ్చు నౌకరులఁ దచ్చన లాడుచు సానివృత్తిగాఁ
జతురత యొంటియున్నయపుఁ జాఁకలివాఁడొకఁ డిష్టజారుఁడై
ప్రతినిశయందు వంటగదిపంచ రహస్యముగాఁ జరించఁగాన్. 261

గీ॥ అరుగుమీఁదఁ గాళిప్రసాదాఖ్యుఁడున్న
రాత్రి మధుపానమత్తుఁడై రజకుఁ డకట
రతిని వీదికిలాఁగి క్రూరతను గొట్టె
మేదినిని జారపతిపోటు మెండుగాదె. 262

క॥ రతియంత గంగుకానిని
బ్రతిమాలుచు నిట్టునట్టు పరికించుచు భూ
పతి సుతుఁ గని వీఁడిఁక నా
గతి వెలి నిడు నంచు వెంది కడుఁ దడఁబడుచోన్. 263

గీ॥ వేఁటకుం బోయియున్న యుర్వీశ్వరేంద్రుఁ
డపుడు రతిఁజూచు నభివాంఛ నచటరాగ
నతివ తడఁబాటునొంది ధైర్యంబుఁ బూని
నృపతి సత్కరించి వచించు వేడ్కతోడ. 264

చ॥ ధనదకుమారరూప నినుఁదక్క మతెవ్వరిఁ దాఁక నంచుఁ బూ
నిన వ్రతమూడిపోవ నొక నీచుఁడు నీ రిడు మంచు వచ్చి ర
మ్మని వినకున్న లాఁగినను నక్కటకొట్టుచు నుండ నీవు రాఁ
గని మొమరింటితి న్నెపయిఁ గ్రద్దులఁబాటి పరుండఁ జూడుమీ. 265

గీ॥ అనుచు మడివాలుగొట్టిన యట్టిదెబ్బ
లాడలినంతట దద్దులై యుంటఁజూపి
వామ్రబతుకేల నీవంటి నాథుఁడుండి
యిట్టి యిడుము లొందితినని యేడ్చె నింతి. 266

గీ॥ అంత నవనీంద్రుఁ డమితాగ్రహంబుఁ బూని
యారెకులఁ బిల్చి యా హరిహర విలాస
తనయు బంధింపఁగాఁ జేసి తరుణిఁ గ్రుచ్చి
కౌఁగిలించి యోదార్చి నగరునకుఁ జని. 267

కం॥ తెలతెల్ల వారునంతట
హాలధరుఁడను మంత్రిఁ బిలిచి యానిసి యుబుసున్
బలికి నతికింపుము మహా
ఖలునని యాజ్ఞయిడ నతఁడు కైమోడ్చియనున్. 268

కం॥ కరుణించి వినుము భూపా
తరుణులమాయ లరయంగఁ బరమా విధికిన్
బురుషులు మహాత్ములగుట
పరిపరిభంగులను మాయఁ బన్నుదు రతివల్. 269

గీ॥ తమకు నొక్కనిపై నిష్ట మమరునేని
వాని నింద్రుఁడు చంద్రుఁడుఁగా నుతింత్రు
తమకు మూడిన యంతఁ బంతంబుపట్టి
వానికిని హీనుఁగావింత్రు వనితలధిప. 270

గీ॥ మూలమాదిగలదికాని మానహీను
లనుచుఁగాని తలఁచరు దృఢాంగధనులఁ
గోర్కెలూరఁ గులీనలు గూడుచుంద్రు
ప్రాణహానికి నింతేని భయముపడక. 271

గీ॥ తాము పిలువంగరాని యుత్తమగుణాఢ్యు
వేరొకరుచూడఁ బిలుచు వివేకహీనుఁ
బరపురుషుఁ జేరునెడఁజూచు బాటసారి
నకట యల్లరిచేయుదు రసతు లధిప. 272

చ॥ జనవర పాంథుఁ డొక్కట నిశాసమయమ్మునఁ బ్రోలిఁ జేరి యుం
డను ద్విజకాంత యయ్యది గనుంగొని కొండొక జారుతోడఁ బ్ర
చ్ఛన లొనరించియుండు నని చాటునటంచుఁ గుయుక్తిఁ బన్ని వా
నిని దొంగటాల్పఁజూచు నిది సిగ్గవమంచుఁ దలంపఁగాఁ జనున్. 273

శా॥ అనవుడుఁ గోపగించుచు మదాజ్ఞను దాటక తత్క్షణంబె క్రూ
రుని నటికింపుమంచు నవరోధముఁ జేర నరేంద్రుఁ డేగ నా
వనితలపై విరాళిగొని వారక మ్రగ్గెడువారు కామినీ
జనముల నీచకృత్యములఁ జూఁటిన నష్ట రదేమి మాయహో. 274

గీ॥ అంత మంత్రి భటులఁ బిల్చి యడవియందు
వీరిఁ బోవిడిచి నృపాలుతో నటికితి
మని వచింపుఁడనఁగ వార లాయమాత్య
మాట జవదాట కటుచేసి రోటలేక. 275

గీ॥ వారు వనమున విడిచిపోవంగ ఖిన్నుఁ
లగుచుఁ గాళిప్రసాముఁ డాయడవియందెఁ
దిరిగితిరిగి యొండొకదారి నరిగి యరిగి
నందనగరముఁ జేరె నానందములర. 276

ఉ॥ అంగజసన్నిభాంగుఁ డటఁ డంటటఁ దన్నగరీతటాకథా
రాంగమునన్ శ్రమంబోగిఁ గురంగతురంగదయానుఖూతిఁ బో
వంగ వసించె వారిరుహ వారములన్ శఫరీకుళీర చ
క్రాంగములం గనుంగొనుచు రమ్యతరాంబువిలాస మెన్నుచున్. 277

గీ॥ ఆకు శేశయంబె యాపట్టణమునకు
సారవంతమగుట చానలెల్ల
నీరుగొనఁగ నటకు నిత్యమేగుచు నుంద్రు
ఘనఘటంబు లంకగొనుచు వేడ్క. 278

గీ॥ నంద నగరంబునేలు చంద్రముఖియనెడి
రాణికిని నర్మసఖియైన రాధికయను
ముఖ్యదాసిగా నడయాడు మోహనాంగి
జలముగైకొన వచ్చె నాసరసునకును. 279

సీ॥ ఆకర్ణదీర్ఘనయనయుగ మింతింత
యింద్రనీలమణులకీనుచుండ
లావణ్యలీలాజలమ్మునఁ గుచచక్ర
వాకము లుప్పొంగి పైకిదూఁక
వడఁకునడుము వీడిపడునని బిగియించి
నట్టి యొడ్డ్యాణ మంతంత వెలుఁగ
మొగలు పదరజస్సమానులనెమమాడిఁ
టింగుటంగుమని మట్టియలు మ్రోయ
బింబికాఫలచ్ఛాయావిడంబమాన
లాలితాధర రసమును గ్రోలుకొనుమఁ
జెలువతోఁ గేరడములాడి పలికినగుచు
దేహజునిఘోటి గున వచ్చె మోహనాంగి. 280

గీ॥ మోహనాంగి యట్లేతెంచి మోహనాంగు
నృపసుతుని గాంచి తమిగొని నీరుగొనుచు
నగరికిని బోయి పాంథుని సొగసు రాధి
కకును విన్నవించెను వరాంగము చెమర్ప. 281

ఉ॥ దిచ్చరిమేలుబంతియన దింటిమలాడుచు నూలునీతులన్
దొచ్చెపుముండ లూఁకొనఁగ దూఁకఁగఁ జేయుచు అంకురాశికి
నిచ్చలు మేలుకాంద్రగమి నేర్పునఁ గూర్చెదు రాధికాఖ్య మే
లెచ్చఁగ మోహనాంగి నుడు లెంతయుఁ దావిని తొట్రుపాటులోన్.

చ॥ చని విరిసెజ్జపైఁ బొరలు చంద్రముఖింగని యానువార్త వాఁ
కొని సెలవంది పాంథుఁ దగఁ గోటకువచ్చు వితానఁ జేసి యా
తనికిని గావిబట్టలు ముదంబునఁ గట్టుకొనంగనిచ్చి స
న్మని తనుదెంచెనంచుఁ బురి బ్రోయఁగఁ జేసెఁ బ్రజల్బ మింపఁగాన్.

క॥ లలితాలత దలఁపునఁదగ
నీలాద్రినేతసుతుఁ డందు నింత వసించెన్
బలువిరముల గాసినిబడి
నలిగిన తనమేయి యలఁత యణఁగునటంచున్. 284

తరల॥ వలపు దూఁకొఁగఁదాళఁ జాలక వట్టి కోరిక లూరఁగన్
గులుకుగుబ్బలమీఁది పైఁటను గోటుగా దిగజార్చుచుం
జెటికినవ్వుచు వింతమాటలు సిగ్గు నీఁగి వచించుచున్
ఫలములం గొనితెచ్చి యిచ్చుచుఁ బైఁబడన్ గమకించుచున్. 285

ఉత్సాహ॥ కులుకులాడి మోహనాంగి గ్రోవతనము రేఁచఁగా
బలిమి నట్టె కౌఁగిలింపఁ బార్థివాత్మజుండు ధీ
తొలఁగుమంచుఁ గ్రిందఁ బడఁగఁ ద్రోసి తిట్టె నల్లవో
కులవధూటిఁ దక్కఁ దను నె గుణవిభాసితుం డిలన్. 286

క॥ ఆసార్వభౌమతనయుం
డాసరణి దయావిహీనుఁడై తనుద్రోయన్
హ్రీసన్నశిరోధియగుచు
నీసున వెస మోహనాంగి యిక్కకు నేగెన్. 287

ఉత్సాహ॥ దాఁగియుండి యద్దిగనిన దాసి యొర్త ధూర్తయై
వేగ పోయి రాధికకును వేడ్క మోహనాంగి నా
యొగిపెట్టినట్టి పాటు నుగ్గడింప నగుచు నా
బాఁగ చంద్రముఖికి నా తెఱంగు విన్నవించెఁ దాన్. 288

క॥ ఆరాణి యామాటలు విని
మారాకారుండు నాదు మాట గొనఁడొకో
యారా మన మొకటివలఁచ
వేరొకటి యాయె ననుచు వెలవెలఁ బాఱెన్. 289

ఉత్సాహ॥ ప్రతిదినంబుపోలె నాటిరాత్రి మధువుఁ ద్రాగి రా
యతివ తప్పటడుగు లిడుచు యతియనంగనున్న భూ
పతిని రాజు డాసి కదియఁ బట్టి కౌఁగిలించె నా
యతనుఁడలుకఁ బూవుటలుగు లదిమి యదిమి చొనుపఁగాన్. 290

క॥ కపటయతి రాణి యాఁగతి
నుపగూహన మాచరింప నుల్లం బెరియన్
జపలాత్మ పొమ్ము పొమ్మిటు
లెపు డొనరింపకుమటంచు నిలఁ ద్రోసెన్. 291

ఉత్సాహ॥ భూపసుతుఁడు మెట్టఁ ద్రొంగుబోతు జంకుమొండ బ
లోపమూని చింతబరికెఁ గొట్టికొట్టి మార సం
తాపమారఁ దనను భటులఁ దగిలి నిద్రపోయినం
దాపికత్తె రాధిక తనుఁ దగలఁ జితఁ డబఁచుఁ దాన్. 292

ఉత్సాహ॥ చిన్ననాటితనమునందు సిద్ధుఁ డొకఁడు దనకు మే
లెన్ని నేర్పినట్టి మంత్రమెంతయును జపింపఁగా
మన్నెపట్టి యాత్మఁ బెను మంత్రమహిమఁ జిలుకయై
విన్ను దెన్నుఁ బట్టి పాఱె విధికృతంబు పాయునే. 293

గీ॥ రాజనందనుఁ డాగతి రామతన్వి
రూపుగొని పాటి పాటి గౌరీపురంబు
నందు ఫలనతారామమధ్యమున వ్రాలి
నడబెడంగుచునుండె మై బెడఁగు లడర. 294

క॥ గౌరీపురిని ధనాఢ్యా
గారుండు విభుండు రత్నపాలాహ్వయుఁ డే
పారు జగన్మోహిని యను
వార స్త్రీరత్నమునకు వశుఁడై యకటా. 295

తరల॥ ఇనులు ఛీకొనఁ ద్యాగభోగము లెట్టివో కన కూనికం
దనము పెద్దలు గూర్చిపెట్టిన ద్రవ్యమంతయు సానికిం
దనివి దీఱ నతం డొసంగుచు ధర్మపత్నిఁ బతివ్రతం
గనులపండువుగాఁగఁ జూడక కావరమ్మునఁ ద్రిమ్మరుగా. 296

క॥ కులదూషణుఁడగు వైశ్యుని
కులసతి మణిమాలికాఖ్య కుందుచుఁ జెలితో
నెలదోఁటనుండి హరిహర
విలాసజుఁడు శుకముగాఁగ విహరింపంగన్. 297

చ॥ కని యిది కొత్తచిల్క మును గాన మహో రె శుకంబులంగనుం
గొన మొకొ యింత ఢాల్గలిగి గోటును జూపెనె యెట్టులేని దీ
నిని గయిఁబట్టుకొందమనని నేర్పలరారఁగఁ బొంచిపొంచి పై
కొని చెఱఁగేసిపట్టుకొని గొబ్బున నొండొకపంజరమ్మునన్. 198

తే॥ పదిలపఱిచి తియ్యని మంచిపండ్లనెల్లఁ
దనివి పడఁగ నొసంగుచు దాని నెలమిఁ
దనదుబిడ్డగా భావించి పెనుపసాఁగె
మగనిపైనున్న వెసనము మఱఁగిపోవ. 299

తే॥ ఆపురము నేలు వృకకేతుభూపు సుతుఁడు
దండకసముఁడు కాలమేఘుండు రత్న
పాలుసతి మణిమాలికఁ బడయఁగోరి
మంత్రసానినోర్తనిపె మగువకడకు. 300

క॥ ఆతార్పుకర్త్రియ వణి
జ్జేతబసకు నేగి యింటిని గనుంగొని యా
యాతగునీతులను బలికి
భూపాలపతితనయు కోర్కెఁ బొలుపుగఁ దెలిపెన్. 301

క॥ అటువాఁగొని యమ్మా రేఁ
పటిదినమునకు వరుదెంతు బదులీఁదగుహ్పా
త్పుటమున నిడుఁకొనుమని తన
కుటీరమునకుం గిరాతి కుతుకమునఁ జనన్. 302

ఉత్సాహ॥ హా యదెంత పలచనైతి నస్మదీయ పతి ననుం
బాయుటెంతవచ్చె తేసిపట్టి వజ్రశుంతుఁడే
చాయ నేసతిత్వ ముడుగఁ జాలుదాన ననుచు డో
లాయమానమానసాబ్జ యగుచునబల యుండుచోఁ. 303

గీ॥ తాపికత్రియవిచ్చేసి తగవినుచుట
వినుచునుండిన కీరము మనుజమధుర
వాక్యలను మణిమాలిక వంకఁజూచి
యల్లనల్లన నిటులాడె నామె వినఁగ. 304

క॥ అమ్మా మొగమ్ము వాడఁగ
నిమ్మాడ్కి నొగలవేల గృహిణికి గుణమే
సొమ్మనుచుఁ బురాణమ్ములు
కమ్మగఁ జాటుఁగద యోర్పు గైకొని విన్నమా. 305

క॥ పాతివ్రత్యం బందిన
నాతికిఁ ద్రిమూర్తులే మనంబసియాడన్
భీతిల్లుచు నుండుదు రన
లాఁతిని బలుకంగనేల లావణ్యనిధీ. 306

క॥ జనుషాంధుఁడైన వార్ధక
మునమునిఁగినఁ బంగుఁడైన మూర్ఖుండైనన్
ఘనరోగార్తుండైనను
దనపతి నతిభక్తిఁ గొలువఁ దగుసతికి సతీ. 307

క॥ కలకంఠకంఠి వినుమా
కలదొక పావనతరమగు కథ యది యిపుడే
బలికెద సరస్వతీతట
మలరారుం గొరి కాంక్షు లానందింపన్. 308

గీ॥ కర్దమాత్మజ యనసూయ కడిఁదిభక్తిఁ
దనుభజించుచునుండ ఛాత్రతతితోడ
నత్రిముని యా నదీతీరమందు నాశ్ర
మంబుఁ గల్పించుకొని యుండు మంజువాణి. 309

క॥ ఆమునినాథుని యాశ్రమ
భూమికిదవు దవ్వుగనొక పుర మలరు నటన్
శ్రీమంతుఁడు మకరధ్వజ
నామశ్రోత్రియుఁడు గలఁడు నళినదళాక్షీ. 310

క॥ అతనికి సుమతియనంగా
సుత యొండొకరితజనించె సుగుణాభరణన్
నుతియింప నెవరిశక్యము
సతులిల నాయమవిధానఁ జరియింపఁ దగున్. 311

క॥ మకరధ్వజుఁ డంతఁ గుమా
రిక నిర్మలచరిత సుమతిఁ బ్రియమారఁగఁ గై
శిక సుతుఁడగు శశికరునకు
సకల వ్రతు లభినుతింప సల్లగ్నమునన్. 312

గీ॥ పరిణయం బాచరించి దంపతుల నాత్మ
సదనమున నుండఁగాఁజేసి సంపదలను
వారికైవశంబుగఁజేర్చి వసికిఁజనియెఁ
దపము సేసెను నభివాంఛితం బెసంగ 313

క॥ తనమామ చనిన యంతట
వనితా తిలకంబుఁ గూడి వైభవయుతుఁడై
తనరుచు నుండె శశికరుఁడు
ఘనులందఱు దనుఁగనుఁగొని కైవారమిడన్. 314

క॥ దంపతుల రూపరేఖలు
సొంపార విటీవిటు లటఁ జూచి విరాళిన్
అంపెత్తి వారిఁగలఁచు త
లంపుగొనిరి దోషమునక లలనాతిలకా. 315

గీ॥ అంత నొక కొందఱు మరాత్ము లితనిఁ జేరి
చనువుచేసి దేవళమున సానియాట
నేడు బహువిచిత్రంబుగా నెగడు ననుచు
వాశకల్పించి తోడ్కొని యరిగి రటకు. 316

గీ॥ వేదశాస్త్రములఁ బఠించు విప్రవర్యుఁ
డాతఁ డాటచేడియఁ జూచి యధికమోహ
పరవశుండై కటా దాని బసకు నేగె
దుష్టమైత్రి వృథాయౌనె దోషమిడక. 317

గీ॥ శశికరుం డంత ఘనమోహ జలధి మునిఁగి
సానియిల్లె గతిగనుండి సకల సంప
దలను నటికి సమర్పించి తనువృథగ్వ
ముడిగి సుమతికిఁ దెలుప కాయూరు వదలె. 318

గీ॥ దుష్టజనముల మాయలఁ దూలిపడక
ధవుని నతిభక్తితో నెప్డు దలఁచు సుమతి
తనదువరి పట్నమును బాసి చనుట యెఱిఁగి
తత్క్షణం బాతఁ డరిగినదారిఁ బట్టె. 319

క॥ చనిచని నిజనాథునిగని
వినయోక్తుల నతని దేర్చి విధికృతమునకున్
వనరంగ నేల కలుములు
జనకోటికి నింతయేని శాశ్వత మగునే. 320

క॥ అని నానావిధముల బో
ధనచేయు సతిసుగుణంబుఁ దలఁచుచు నెంతేఁ
దనచెయ్వుల నిందించుచుఁ
జనిచని పద్మపురిఁ గాంచె శశికరుఁ డలఁతన్. 321

క॥ ఆపురమున నొక గుడిసెను
గాపుర మొనరించె నతఁడు కాంతారత్నం
బోపికతో బిచ్చసలిపి
సాపదువస్తువులు దెచ్చి పసఘూర్పంగన్. 322

గీ॥ సర్వవల్లభాసంభోగ జనితరోగ
మున వడఁకుపతి నారోగ్యవంతుఁ జేయ
వెదకి వెదకి దోషజ్ఞుల వేఁడి వేఁడి
మందులను దెచ్చుఁ గడక నామహితచరిత. 323

క॥ ఆరీతిని భిక్షాటన
మారూఢతఁ జేసిచేసి యాత్మీయవిభున్
గారాబమ్మున మనుచు స
తీరత్నము దాప మద్వితీయంబగుచున్. 324

చ॥ కనుఁగొని తత్పతీశునకుఁ గాంతలఁ గూర్చుచునుండు పూక్రమం
దనునొక డింగరీఁ డతివ యొండకువచ్చి నృపాలుకీర్తి వాఁ
కొని తనవృత్తిఁ దెల్ప సతి కోపమడంచి మృదూక్తి వాడునో
యనఘచరిత్ర నీహృదయ మారసితిం దగదట్టు లెన్నఁగాన్. 325

శా॥ క్రిఁక నొకపారి నాకటకు నీవరు డెంచిన నిన్ను నుర్విసా
యతకు శపింతుఁ బొమ్మనె భయంబున పోఁడు మఱొందు పల్కె ప
ల్కెక నృపుఁ జేరఁ బోయి ద్విజకాంతనుడు త్రెలుపంగ రాజు మా
ద్రకుపయిఁ గోపగించుకొని ధర్మచరిత్రకు సంతుభక్తితోన్. 326

క॥ ప్రతిదిన మాయావస్తువు
లతివలచే నంపఁగ సతి యతిమోహమునన్
పతిపతి దీవించుచుఁ దన
పతికిని దేహం బొకింత జాగుపటి చెఁదాన్. 327

మ॥ హరిసేనాంకుఁడు తత్పురీశుఁ డొకనాఁ డావీటిరావీథి రో
గరితన్ సుందరి సౌధ జేయి నది వేడ్కం జూడఁగా భార్యతో
ధరణీదేవుఁడు పోయి తాగ్రసాగసుం దాఁ గాంచి కామాంధుఁడై
మరలెం గొంపకుఁ గాముకుల్ దమకొదన్ మజ్జారె భావింతురే. 328

గీ॥ శశిధరుండు గోలోమికిఁ జాలఁజిక్కి
బనకు సతితోడ నేతెంచి వెసనపడుచు
బిడురపోవక బోనము వదలియుండె
సాధ్వి సుమతి యత్యంత విచార మొందెఁ. 329

ఉ॥ అంగన యంత భర్త హృదయంబు నెఱింగి మరీనఁ బోయి శృం
గాంగన మందిరంబుఁ జేర నానటి యామెకుఁ బూర్ణభక్తి సా
ష్టాంగ నమస్కృతు ల్సలిపి యస్మదగారముఁ బావనంబుఁ జే
యంగరుణించి నా రనుచు నల్లన నమ్రతదోఁచఁ బల్కినన్. 330

ఉత్సా॥ సుమతియంత సంతసమున స్వంగరాంగిఁ జూచి యో
కమలపత్రనేత్ర యొందు కార్య మొంది వచ్చితిన్
ప్రమదమారఁ దీర్ప నీదు భారమంచుఁ బల్కుచున్
రమణువాంఛ మెల్లగాను రమణికిని వచించెఁ దాన్. 331

క॥ సుమతి పతివ్రత యగుటయుఁ
గమలాప్తుఁ ద్రిమూర్తుల భయకంపితగాత్రులుగాఁ
గమలించెఁ గాదె సాధ్వీ
సముదయమును గాంచినట్టి సత్యము పతులకున్. 844

క॥ కమలాభిరామవదనా
రమణుం జాటచెలిఁ గూడి రాజని మదిలోఁ
గమలుచు నుండఁగనేలా
క్షమయే భూషణము సుమ్ము సాధ్వులకు నిలన్. 845

క॥ కాలవశంబున భార్యల
నేలక యధికజనవృత్తి నిటు లటులు మగల్
గాలము గడుపుచు నుండుట
చాలాయెను గనమె జగతి వనరుహనయనా. 846

క॥ కృశమధ్యా ధారాసుత
పరవశమున చెల్లాటకత్తె వలెఁ దా నిటఁ జేరెన్
కృశియింపక మాత్మ నహో
ర్నిశలాత్మేశు భజియింప నీకు శుభమగున్. 847

క॥ వసగల నీతులఁ జెప్పుచు
గుస గుస లాడుచును సతుల గుణముఁ జెఱుచు నా
వసగూఁటులమాట లెపుడు
విసర్జ్యగాఁ దలఁపుము వివేకనిధానా. 848

క॥ పుట్టిన యింటికి మఱి దా
మెట్టినయింటికిని గీర్తి మేలగునట్టుల్
పెట్టినఁ బోగడఁగఁ జెప్పుట
పుట్టుక వచ్చుటకు ఫలము పొలతులకు సతీ. 849

క॥ ఆయూరి రేనికొమరుఁడు
నీయొద్దకు దూతినంపె సేవింటఁగదా
యాయెమ్మెలాడి యాతిన
యాయానీతులను వానినగు సేవినఁగాఁ. 350

క॥ దొరకొడుకు దుంపగేఁడిఁకఁ
బరువును దీయునని వెఱవఁబని లేనుసుమీ
కరుణ జనింపఁగ నేద్చుచుఁ
గిరాతి బ్రతిమాలుకొనుము కిసలయపాణీ. 351

క॥ అనవుడు మణిమాలిక యా
వినఁదగు నీతులను వేడ్క విని చిన చిలుకం
గొనియాడుచు ఫలము లొసఁగి
మన మెంతయు మూరిఁబోవ మలయుచునుండెన్. 352

క॥ రాకొమరుని దూతికయగు
నాకుంటెనకత్తె యంత వరుడేర మహా
శోకముతో మణిమాలిక
యాకాంతకుఁ గరుణపుట్టునటు ప్రార్థించెన్. 353

క॥ అటువేఁడి విశేషధనముఁ
గుటిలాత్మకు నామె యొసఁగఁ గుతుకమున హుటా
హుటినడలతోడ నది చని
పటుతర వాగ్వివిధి రేనిపట్టిఁ దెలిపెన్. 354

క॥ మణిమాలికా మహాగుణ
గణము తెలియఁ బలికి మటికాంత నృపజుతో
ఘృణగలిగి నాదువాక్యము
లణుమాత్రము వినుచుటంతు నాదు స్పృహాక్తిన్. 355

క॥ పరవనితలఁ గూడుట యతి
దురితావహ మన్యసతుల తొడరుటఁ గాదే
హరుఁడు వరాంగచ్యుతుఁడై
పరిపరిగతుల నవమానపడె నృపతిలకా. 356

క॥ వరవర్ణినియైన జలం
ధరుసతి బృంద నెనసి హరి నానాకృతులన్
ధరణీస్థలిఁ గష్టపడియె
నరులను వనచరులఁ గూడి నరనాథమణీ. 357

క॥ సరసీరుహ సంభూతుఁడు
ధరాధరతనూజఁ గాంచి తమిఁగొనుటగదా
శిర మొకటి గోలుపోయెను
సురలెల్లరు భీయనంగ క్షోణీశసుతా. 358

క॥ సురలోకేశుఁడు గౌతమ
తరుణీమణిఁ గలసి కాదె తనదేహమునన్
దరుణులు రోయఁగఁ బాసెం
బరభామిని పొందుపొందె పార్థివతిలకా. 359

క॥ శీతమయూఖుఁడు గీష్పతి
నాతిని బైకొనుటఁ గాదె నయమున కళలన్
గోతిని బాసి చరించుట
భూతలపతితనయ సతులపొందు విడుపుమిఁకన్. 360

క॥ భూకాంతసుతా భృగుముని
లోకేశుసుత నరుచరిత లోలాత్ముఁడై
హా కాదనక బలాత్కృతిఁ
బైకొని యిక్ష్వాకుసుతుఁడు భస్మముగాఁడే. 361

క॥ వేదవరుని పుత్త్రికయగు
వేదవతిని రావణుండు వేధించి కటా
సోదర బంధు యుతంబుగ
మేదినిఁ గూలుటయు వినవె మితవాగ్భూషా. 362

క॥ పతిఁబాసి ఘోరవనమున
నతిచింతనుద్రిమ్మరు దమయంతిని జెనకన్
మతిఁగోరి శబరుఁడు చనఁడె
హితవాక్కు లొకింత వినుమ నృపవరతనయా. 363

క॥ సైంధవుఁడు కటకటా మో
హాంధుండై కృష్ణ నీడ్చి యాపద గనఁడే
గంధవహసూను చేతను
బంధురగుణ భూషితాంగ పలుకులు మనుమా. 364

శా॥ ధీరాగ్రేసరరత్నపాలుసతి పాతివ్రత్య మగ్గింపఁగా
నారంజోలికి శక్యమే రమణి మాహాత్మ్యం బమేయంబు హా
కారుణ్యాత్మక కాన శాప మిడకా కాంతాలలామంబు చిం
తారత్నాకరమందు గ్రుంగెదు మహాదైన్యంబు రెట్టింపఁగాన్. 365

క॥ లలనామణి శాపం బిడఁ
దలఁచునొకో యనుచు జడిసి తడఁబడితిఁ గటా
కులసతుల జోలి యేలా
వెలవెలఁదులు లేరె నీకు విమలగుణాఢ్యా. 366

ఉత్సాహ॥ అనుచు మంత్రసాని సీతు లతికయిల్లుఁ దనకుఁ దాఁ
జనువుఁబట్టి యాశినంత జనవరాత్మజుండు నె
మ్మనమునందు సంకటంబు మార్కొనంగ దిమ్మవై
కొనినయట్టు లట్టె యుండె కొంతసేపటికి నాగిన్. 367

క॥ తనమేలుఁగోరి మదనలి
కనికరమున వినిచినట్టి ఘనహితములకున్
మనమారఁగ నుపహారము
గను దన రవణములు దాఁచి కయిసేసి యదిపిట. 369

మ॥ భూవరనందనుఁ డంత నిటుల్ బోధితదాది యపూర్వముగా
ధీవరలోకము లబ్బుర మొందఁ బతివ్రత లెల్ల నుతింప మహా
దేవిని భక్తి భజించుచు నిత్యము దీమలఁ బోఁరుచుఁ దేఁకువతో
భూవరుఁ డంగద నీఁగి మదంబుధి బ్రింగఁగ నొప్పు సుబుద్ధియునన్.

క॥ తనచెలులాడ నగస్తో
హితవిని మణిమాలిక కత నింపారు శుకం
బును రత్నపాలుఁ గోరి తె
ల్పన నతఁడని దెబ్బయిచ్చి హార్దం బెసఁగన్. 370

గీ॥ భావజాకారుఁడగు రత్నపాలుకలుము
లరసి చనుటయు వనదేవుఁ డను విభుండు
దనను సుతఁ గోరుటయు పావిత్ర్యగిరిక
రత్నపాలుఁ బొమ్మనెడు మార్గంబు గనక. 371

గీ॥ కూఁతునకు వారకామినీ నీతులెలమిఁ
దాను బోధించియును దన తరమువారి
వలనఁ జెప్పించియును వణిగ్వరుని వదియు
మానమికిఁ జింతిలుచునుండె మానసమున. 372

మ॥ ఆవిధమంతయుఁ గాంచుచు మందిన యాతురరాజము హర్షితనై
రేవగలింతెడఁబాయక యుండిన ప్రేమదలిర్పఁ జరింయుఁ డదే
యావణిగింద్రునకున్ వెలగోలి నల్లన వైరము హెచ్చు యటై పా
ర్థివునకున్ మణిమాలికఁ జేర్చు నదీయకృతజ్ఞత చేటవదా. 373

క॥ అని తొంటి జగన్మోహిని
దనుజుల గోష్ఠి తొలంగఁ దగఁ గ్రక్కున నా
వనబోణి తొలంగొరఁగఁ
విరిచెద విమతీ యటంచు వినుపించునొగిఁ. 374

మత్తకోకిల రామచిలుకల రాకపోకలఁ గటకంబొగం
దామరుద్పురి విన్నపోవఁగ హానుమంతుఁడు నుండు రో
సేము యొక్క-త యందు శోభిలు లేఖభామిను లద్దిరా
యీమితారి తొలంగనెర యింతని యెన్నలేమని యుండఁగాన్. 375

క॥ అపారిపోయుగం బమ
రీపమ్మత యుగుట యిరుఁదు నృత్యాంగన న
ర్త్యాపక్తిఁగనఁగ వాపురి
దానిం దవదు జిగిమొయిలెడంగు లెసంగన్. 376

క॥ వారకధూమాలి మాయని
తీరు గని తమిగొని వృత్తి యిగిలించి పరుం
జేరి యుపార్కకులు సుఖాం
భోరాశిని దేలఁ దొఁజగ పురి రోయంగన్. 377

క॥ మదనుఁడె మరులుగొని తనెరు
నదంతి విధి నైపుంలబిలుఁదు వనిగం గనఁగా
మందయునఁ జనుదెంచి ధనము
రొదదల్లుడు నుండె వరట నిలవెలఁదులకున్. 378

క॥ ధనపతి పురి విశ్వయుటు
దవదంగజమునకు ధనము దద్దయికుటు యూ
వనవిల్తుని దగిలిన దటి
వని దిక్కు-కాంతమాయి రౌతు విడువకయుండెన్. 379

కవిరాజవి॥ అతులితభక్తి జనింప నిజాలయమందు నహర్నిశలాడి ముదం
బతుకఁగఁ జేసె నటీతిలకంబని యబ్జధరుండు దయామతి రో
యాతివకు స్వప్నమునం బొడసూపి యహో కులవృత్తికి హానిగదా
యతనుఁడు సిద్ధనుఁ డాతని నీఁగుము యత్నునిచే సిరులందు మొగిన్.

క॥ కులవృత్తి విడువఁ దగునే
కలుములు గడుఁ గాంతువేని గలదురితంబుల్
దొలఁగును గైవల్యసుఖము
గలుగును గామాంధవైనఁ గలుషము లొదవున్. 381

క॥ కలనట్లు కరుణ శంభుఁడు
పలికె యదృశ్యుండు గాఁగఁ బదరుచు వేశ్యా
తిలకము నేలొక్కని మారుని
దొలఁగించి కుబేరుఁ జేరెఁ దోయజనయనా. 382

క॥ అలకేశుఁ డొసఁగిన సిరుల
జలజానన దానధర్మ సత్కర్మములన్
బలువిధములఁ జేసి భళీ
కలుషమ్ములు నీఁగి కనియెఁ గైవల్యంబున్. 383

క॥ ఒక్కనిపై మరులుగొనిన
యక్కలికికిఁ జెలిపిపుట్ట వాడఁగఁ దరమా
ముక్కంటికైనఁ జెలీ
చక్కనిదానవు వివేకసంపన్న వహో. 384

క॥ వెలచెలి మరులుగొనఁ దగదు
వలచిన యటుమాయఁ బన్ని వసువు గొనఁ జనున్
వెలజవ్వన ముడిగిన హా
కలుములు లభియించుటరుదు కమలదళాక్షీ. 385

గీ॥ తనదు సంపద లెల్లయుఁ దఱగెఁగాదె
రత్నపాలుని విడువంగరాదె కొమ్మ
యతనికంటెను వసుదేవుఁ డధికుఁడగుట
ద్రవిణ మెంతేని యొసఁగఁడే తమక నొసఁగ 386

క॥ ఆహా సుకాంత నూతన
మోహంబున నీకు నధికముద మలర జగ
న్మోహిని విశేషధన మిడు
నాహితవచనములు మనిచి నయమును గనుమీ. 387

భుజంగప్రయాతము॥ వ్యధూక్తిన్ శుకం బట్లు మేలైననీతుల్
మదిం గ్రిచ్చనట్లాడ మజ్జారె కీరం
బిడెంతాడె నానంచు నెంతేని మోసం
బెద న్మాటలంగా వేశ్య యింపారుపంక్తిన్. 388

గీ॥ రామతన్మకు నొసఁగి యారత్నపాలుఁ
దత్క్షణం బింటినుండి పోఁదఱుమఁ దలఁచి
తనమతల్లిని బురికొల్పఁ దగువులాడి
వైశ్యుఁ జీవాట్లుపెట్టి యిల్వెడలఁజేసె. 389

పంచచామరము॥ కటాకటా యిదెంత మోసకత్తెగా నటించెరా
నటిం బతివ్రతాలలామ వాఁగ నమ్మి యుండితిన్
విటత్వ మాదరింపనౌనె విత్త మంతమయ్యె మై
పటుత్వ మూడె గౌరవంబు పాసె నంచు ఖిన్నుఁడై. 390

క॥ కోమటిబసకుంజని ధా
ర్యామణి మణిమాలికకును హర్షం బిడుచున్
గామిని నుడిజవదాటక
కామకులం జేరకుండె ఘను లౌ ననఁ గాన్. 391

క॥ వసుదేవు జగన్మోహిని
బసలును రాఁజేసి మోహపరవశుఁ జేసెన్
విసుకగొని కలఁడు విధిముఖ
కొంపేఁగుఱుఁ దనజంటగాఁగ మడిగకు సేయన్. 392

ఉత్సాహ॥ గిరిక మోద మెసగఁజేయఁ గిరివరము దంతఁ బం
జరమునుండి వెలికిఁ దీసి చక్కలంబు లానఁగుచోఁ
బరమచరిత రత్నహాలు భార్య కొసఁగె మీఁగె తం
బరముతోఁ దనుచ్చదావు మదిఁ బుణ్యముఁ దీర్చెరిన్. 393

పంచచామరము॥ మృగవ్యలోలుఁడై రయంబ నరించు వేళ నొక్కచో
మృగంబు లొకండునైనఁ గాన రెంతయేని యగ్గి యా
తురంగంబులఁ బగ్గములు మ్రుక్కఁ జేయుచో తురం
బగోచరంబుగాఁగనుండె యశ్వమింకొక్కటై మో. 394

క॥ కీరము వేసిన యంభుముఁ
గీరాకృతిఁ బాసి వాఁడఁ గిన్నర మిఁకఁ జే
తీరునఁ బముల గదాకృతి
మెరిని లభించుఁ గాని కృప యున్నఁ దొకో. 395

క॥ ఈరంజె యింటనుంచఁగ
నేలా మఱియొంటి వెడల నొగసె జనుటచో
మేలంచు వెంబ తురముగఁ
గా ల్లిలు నృపుడఁ దంత నొగిటి ర్వ్రవ్వఁ బొరెగా. 396

గీ॥ అట రమాకరపురనాథుఁ డాస్మదర్శి
గాన కరిరించఁ బొగలుచు దానధర్మ
ములను నేనవేర్పయుచు మొగిని హరిహ
రాలయములఁ బ్రతిష్టాంశ్సవములరఁ జేసె. 397

క॥ హరిహర విలాసుఁ డంతట
హరిసదనముఁ జేరఁబోయి యతులితభక్తిన్
గరయుగళము ముకుళించుచు
హరిపదముల దృష్టి నిలిపి యగ్గించునొగిన్. ౩౯౮

క॥ విధికిని దుఃఖం బొసఁగిన
మధుకైటభ నామకులగు మాంసాశనులన్
వధియించిన బాహాబల
యధికదయాలోల నన్ను నరయుము కరుణన్. ౩౯౯

క॥ ఏవీవరంబున హయ
గ్రీవాసురుఁడు మదముగొని త్రిమ్మరఁగ హయ
గ్రీవాకారమున ర
క్షోవీరుని దున్మినట్టి శూరవతంసా. 400

క॥ వేదచతుష్కము దొంగిలి
యాదోనిధిఁ జొచ్చినట్టి యాసోమకు బ్ర
హ్మాదులు వొగడ ఝషాకృతి
మోది శ్రుతులను మనుతవె యమోఘచరిత్రా. 401

పంచచామరము॥ సురాసురుల్సుధాభిలాష గూరతిన్ సుధాబ్ధిన్
దిరంబుగాఁగఁ జిల్కు వేళ ధీగమున్ దృఢంబుగా
ధరించినట్టి నిన్నువెన్న ధాతకుం దరంబె యో
పరోపకార కూర్మరూప భక్తలోకరక్షకా. 402

పంచచామరము॥ ధరిత్రిఁ జాపగాఁగఁజుట్టి దాఁగఁబోయినట్టి యా
హిరణ్యలోచనాసురేంద్రు నిద్ధశౌర్య మొప్పఁగా
వరాహఘోర రూప మొంది వ్రచ్చి ధాత్రి నేలవే
సురాభియాతిఘస్మరా విశుద్ధసద్గుణాకరా. 403

క॥ తనభక్తుని బ్రహ్లాదుని
దనయుండనియైనఁ గన కుదగ్రత హింసిం
చిన క్రూరుఁ గనకకశ్యపుఁ
దునుమవె నరసింహుఁ డనఁగఁ దోయజనాభా. 404

క॥ పౌలోమీశుని సంపద
వాలిశుఁడై కొనిన బలిని పాతాళమునన్
జాలిఁబడి యుండ నదిమిన
లీలావటుని నిను నేంతు లేఖస్తుత్యా. 405

గీ॥ తనమ తండ్రిఁ గూలిచి గోవు గొనుచుఁ జనిన
హైహయాధీశు వధియించినట్టి శూరుఁ
బరశురాముని గాంగేయ గురుని ఘనుని
నిన్నుఁ బ్రస్తుతిచేయుదు నిర్మలాత్మ. 406

గీ॥ అఖిలలోకకంటకులైన యసురవరుల
దశవదనకుంభకర్ణుల దర్ప మడఁచి
నట్టి యేకపత్నీవ్రతు నమలచరితు
మైధిలీలోలు నిను సదా మదిభజింతుఁ 407

క॥ సాంబుఁ గురువిభుఁడు నొంపఁగఁ
బంబుకినుక హలముఁ జొనిపి భాగీరథి నా
స్త్రంజేరమపురిఁ ద్రోయుట
కుంబూనిన నిను భజింతుఁ గ్రూరధ్వంసీ. 408

క॥ పాషండ మతస్థులచే
దూషితమయ్యె జగమంచుఁ దోఁచి ధరిత్రి
దోషముఁ బాపిన సుందరు
దోషజ్ఞుని నిను భజింతు దుఃఖవినాశా. 409

కపి॥ ఖలసముదాయము ఖారము నోపక గాసినిజెందెడు భూసతికిన్
బొలుపుగ మోద మొసంగెడు కోరికఁబుట్టి మహోదరితాత్ములొగిం
బొలిసెడు మార్గమొనర్చిన దేవకిపుత్రుని కృష్ణుని నిన్ను సదా
గొలిచెద మామకమోక్షముదీర్పుము కోవిదవంద్య మురారిహరీ. 410

మాలిని॥ శ్రీకరమా విరజానదియందు విరించనపూజలు గైకొని యి
క్ష్వాకునిచే సరయూవిమలావని వైభవమొందికవేరతనూ
జాకమనీయతటంబునఁ గాంతిలు సర్వమయాత్ముని రంగపతిన్
లోకవిభు న్నినునెంతు రమేశ త్రిలోచనమిత్ర దయానిలయా. 411

కం॥ మునివరయుగళమును విరిం
చిని స్వాహాపతిని రాజశేఖరనృపతిన్
గనికరమునఁ జంపకకా
ననమున మనిచిన దయావనధి నను మనుమా, 412

కం॥ కసిగొని వజ్రకవచ రా
క్షసవరుఁ గసిమసఁగి బదరికాక్షేత్రమునన్
బసగొనిన నిన్ను నెంచెద
వ్యసనమ్ము నడంపుమీ భవానీశహితా. 418

కం॥ కులశేఖర భూపాలక
తిలకుని భక్తు మలయాళదేశం బలరన్
లలితగతి మనిచిన దయా
నిలయుని శ్రీపద్మనాభు నిను సేవింతున్. 414

కం॥ దుష్టుల శిక్షించుటకును
శిష్టుల రక్షించుకొఱకు క్షితిఁ గలుగు బ
లకష్టముల నివారింపఁగ
ప్రస్తుత్యప్రవణీయచరిత వరియింతు విలన్. 415

క॥ అని నానావిధముల శ్రీ
వనమాలిని నుతు లొనర్చి వసుధేశుఁడు శం
భుని సదనమునకుఁ జని భ
ర్గునకును సైమోడ్చి యను నకుంఠితభక్తిన్. 416

లయగ్రాహి॥ పన్నగవిభూషణ జగన్నుత గజాంతక వి
పన్నజనపాలక సరిన్నళిననేత్రా
హృన్నళినమిత్ర తొలి జన్మమున నీలిగిన
యన్నువుల మిన్నయగు నన్నగజ నిష్ఠన్
నిన్ను నెదఁ గోరి తప మున్నతి నొనర్పఁగఁ బ్ర
సన్నమయి మంచుమలమన్నియ యొసంగన్
గన్నియ వరించి సురభి న్నిఖిలభోగములఁ
జెన్నలరినట్టి దొర వెన్నఁగఁ దరంబే. 417

మహాస్రగ్ధర॥ ధరణీబింబోష్ఠి తేరై తనరఁ గనకగోత్రంబు కోదండమై ఫ
కరలీలం గ్రాలఁగా నాగమము లొగిఁ దురంగంబులై పైకొనంగా
నరవిందోద్భూతుఁ డెంతే నరదము నడుపన్ హాళి వైకుంఠుఁ డంబై
హరపుంజాపంగస్థానీయముల యసురులన్ హాపొరింగొంటివీశా. 418

స్రగ్విణి॥ దారుకాభిఖ్య కాంతారపుంజంబునన్
సారు పెంపారు వాచంయమిప్రేయసీ
వారమున్ మారదుర్వారలీలాగతిం
జేరవే శంకరా శ్రీదళాభ్యర్చితా. 419

క॥ కారుణ్యరసము పెంపున
వైరోచన రాత్రుసేంద్రి వాఁకిటఁ దగినా
వారా యసదృశకరుణా
పూరితహృదయాంతరంగ ప్రోవుము నన్నున్. 420

మానిని॥ యక్షహితుండగు నీదు పదద్వయ మాత్మ దృఢంబుగ నిల్పినయా
దక్షిణదిఙ్నుతశౌర్యుఁడు పాండ్యుఁడు త్వద్దయఁ గాంచిన పుత్త్రిని మీ
నాక్షి వరించిన సుందరమూర్తివి యాఁడ ఫణీంద్రనగం దరమా
త్ర్యక్ష జలంధరగర్వవిదారణ యాత్మజనేష్టద విష్ణుహితా. 421

క॥ అని శూద్రాద్రివిహారుని
మన మారఁగ నుతులు సేసి మనుజాధిపుఁ డిం
పెనయఁగ దేవీనిలయం
బును గని దేవి మ్రొక్కి పోయెను బసకున్. 422

గీ॥ అంతఁ దనదు పుత్త్రి వెదక నంపినట్టి
భటులు రామికిఁ జింతిల్లి పార్థివుండు
దాను దేశాటనము చేసి సూనుఁ గనెడు
వాంఛ గొని వెడలె సపరివారుఁ డగుచు. 423

గీ॥ పురుషవేషంబుతో నున్న పూవుబోణి
సాధ్వి లలితాలతయు నిలాజానితోడ
వెడలెఁ గాళిప్రసాదుని విభుని నెపుడు
గనఁగ నౌకొకో యనియెడి కాంక్ష లూర. 424

గీ॥ జహ్నుసుతమీఁదఁ బడవపై జనవిభుండు
పయనమై దారిఁ గనఁబడు పట్టణములఁ
దనయ వెదకుచుఁ జనిచని కనియె నంతఁ
గాళికాఘట్ట మనియెడు కటకవరము. 425

క॥ కని యందలితో దిగి కా
ళిని దర్శింపఁగ నిపుడు గలిగెఁ గద యని య
య్యినుఁడు గుడికిఁ జని శంఖ
స్వనుఁ గనె నతిఁకష్ట గాళిసన్నిధినుండన్. 426

క॥ జగదంబికా పదాంబుజ
యుగళ స్మరణాయత్తాత్ము యోగీంద్రమణిన్
జగతీపతి గని నమ్రత
దగ నట నిలుచుకొనియుండెఁ దనవారలతోన్. 427

క॥ అట శార్వరి నంబాపద
ఘటితాత్ముఁడైన రాజకంఠీరవుఁడు
కిరాట సుత వెదకుటకుఁ జనిన
భటులింకయు రారదేమి పాటిల్లెనొకో. 428

క॥ అని వాపోవుచు నేఁ జని
తనయను వెదకెద నటంచుఁ దగువోడమయిగా
దన యాప్తులు వెనుకొని రాఁ
జనె సుత నాయాపురములఁ జాల వెదకుచున్. 429

గీ॥ అరిగియరిగి కాళీఘట్ట మంతఁ గాంచి
కాళికేశ్వరి దర్శింపఁ గలిగె ననుచు
మోదభరితాత్ముఁడయి మేదినీశుఁ
డాత్మపరివారసహితుఁడై యచట దిగెను. 430

గీ॥ హరిహరవిలాసుఁ డేతెంచినట్టిదినమె
శార్వరీశుఁ డాపురిఁ జేరి శక్తి నెలఁగ
నేగి శంఖస్వనుని గాంచి యుద్ధశక్తి
నిలుచుకొనియుండెఁ దనవారు బలిసికొలువ. 431

క॥ తనతండ్రిని లలితాలత
గని సంతసిలుచుఁ బెనిమిటిఁ గనుమి వనరుహున్
మునికిని జడియుచుఁ గాళిని
మానస్మునఁ గొలుచుచునుండె మాళిస్మతి యచటన్. 432

గీ॥ అల్ల కాళిప్రసాదుని నరయఁ జనిన
యట్టిచారులు కాళికాఘట్టమునకు
నాటినంబున నేతెంచి యంబఁ గొలువ
నేగి విఘ్నఁగాంచి నిలిచిరి మూఁగలగుచు. 483

గీ॥ శార్వరీశుండు పంపిన చారు లంపు
నందుఁదిరిగి కాళీఘట్ట మపుడె చేరి
యంబ సేవింపఁ జని తమ యధిపుఁ గాంచి
యతని వెనుక నిల్చిరి యద్భుతాత్ములగుచు. 484

గీ॥ గడనకత్తె సేఁగి కాళిప్రసాదుఁడు
చిలుకరూపుతోడ జివ్వన నటు
పాఱి మిన్నునంటి పాటు చిలుకపిండు
గాంచి దానియందుఁ గలుసుకొనిరొ. 485

గీ॥ కాళికాఘట్టమునకు శోకంబు పాఱి
కాళిగుడియందు ఫలసుమాకలితవకుళ
భూరుహము మీఁద వ్రాలంగ భూవజుండు
గనియె వేడ్క శంఖస్వన మునిని నచట. 486

క॥ మునినటు రాజసుతుఁడు గని
జనితానందంబుమీఱ సంయమియొమగన్
జని భక్తిఁ గదలకుండెను
దనదుఃఖము దీఱుఁ దపసి దయచేసెననుగా. 487

చ॥ అతులిత నిష్ఠఁ గాళికను ధ్యానము సేసెడు మౌని యంతమే
ల్లతిఁ గనువిచ్చి యట్టెటుదగం బిలకించుచు నుండ శార్వరీ
పతియు రమాకరేశుఁడు తపస్వికి మ్రొక్కిరియొగిన్ దనోవ్యధన్
యతనికి దెల్పి మీర గతియంచును వేఁడఁగ యోగియప్పుడున్. 488

చ॥ తగుఁదగు శార్వరీశ లలితాలత యిచ్చట నిల్చియుండఁగా
వగవఁగ నేలయంచు వరవర్ణిని జూపి సతీచరిత్రముం
దగవినుపించి యామె నడత న్నుతియించి రమాకరేంద్రుతోఁ
బొగలకుమయ్య నీవిచటఁ బుత్త్రిని గనుమటంచు వాఁకొనెన్. 489

గీ॥ తనదు యోగదృష్టిని సమస్తంబు గనెడు
కాళికాంఘ్రిస్మరుఁడు పారికాంక్షివరుఁడు
దీనభావంబు గొను చిల్క తెఱఁగెఱింగి
కుంకుమము దానిపైఁ జల్లెఁ గుతుకమలర. 440

క॥ ఆకుంకుమ రజ మొదలిని
సోఁకిన యానిముసమందు శుకరూపంబున్
భూకాంతసుతుఁడు వదలి ని
జాకారము గొనియెఁ దాపసాగ్రిమమహిమన్. 441

గీ॥ ఆనిరాబారిమగఁ డంత నందఱఁ గనుఁ
గొనుచుఁ గాళిప్రసాదుఁడు వసికి వేఁట
కొఱకుఁ జనినది మొదలుగాఁ గొఱఁతలేక
యొగిని నైజకంఠధ్వని నుగ్గడించె. 442

క॥ మునినాథుఁ డంత నందఱు
దనతోఁ రాఁ గాళిసన్నిధానంబునకుం
జని లలితాలతకు నృపతి
తనయునకు వివాహమెలమిఁ దానొనరించెన్. 448

క॥ దంపతులకు నటదీవెన
లింపారఁగనొసఁగి సంయమీంద్రుఁడు చనియెన్
బెంపారెడు క్షేత్రంబుల
కంపాలి కాంగినంబ సంసేవింపన్. 444

10978